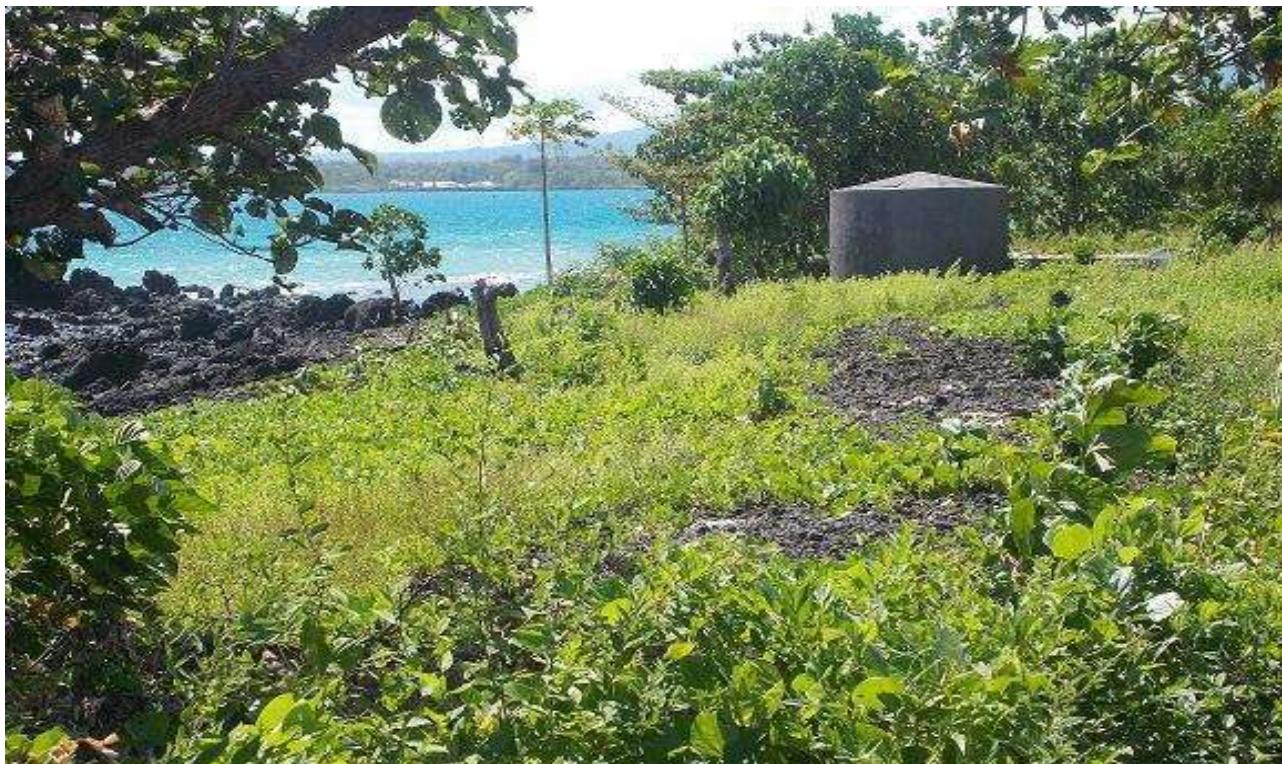

Fuafuaga mo Siitia o le Malupuipuia o Nuu ma Afioaga mai Suiga o le Tau

Itūmālō Vaisigano 1 - Savai'i

Ta'iala o Galuega 2018

'Upu Tomua

E iā te a'u le ava tele e fa'ailoa atu ai Fuafuaga mo le Siitia o le Malupuipua o Nuu ma Afioaga mai Suiga o le Tau (Fuafuaga o le CIM) lea sā uluai fa'aigoaina o Fuafuaga mo le Vaaia Lelei o Aseta Tulata i le Sami. 'O le toe iloiloina o nei fuafuaga na suia ai le faatinoina talu le uluai seti o fuafuaga na tapenaina mo itumalo e 15 i le tausaga 2002 – 2003 i lalo o le polokalame na faatupeina e le Faletupe o le Lalolagi ma le 26 itumalo mulimuli na faamaeaina i le tausaga 2004-2007 i le polokalame a Samoa mo le Vaaia lelei o Aseta Tulata i le Samoa na faatupeina e le Faletupe o le Lalolagi.

O le taimi nei ua lautele atu le fa'ata'atiaga o le polokalame ua iai nei ma ua aofia le atunuu atoa mai i tuasivi se'ia o'o i le ā'au (ridge to reef approach). Ua le gata i atinae tetele ae ua aofia nei totolu ma le siosiomaga ma punaoa faalenatura ae fapea foi ma alamanuia mo nuu ma afioaga aemaise a latou pulega lelei. O le Taiala o le CIM lea na afua mai ai fuafuaga o le CIM(CIM Plan) na toe teuteuina ia Aukuso 2015 'ina 'ia atagia ai le faataatiaga fou mo le faatinoina o lenei fuafuaga e le Malo ma ua iai le fuafuaga o le a faatinoina nei CIM I le vaitau e tai 10 tausaga ma toe iloilo nai lo le 5 tausaga na uluai fuafuaina ai.

O le Fuafuaga o le CIM 'ua avea nei ma faavae o galuega faatino mo Vaega autu tetele(Sectors) uma o le Malo e tali atu ai i Suiga o le Tau i se faiga faapolokalame a le Malo o Samoa e tapena ai le atunuu i auala e tali atu ai i Suiga o le Tau. Ma o galuega uma ua fuafuaina i totolu o CIM plan mo itumalo ma nuu taitasi ua faapea ona fesoottai lea I le ausia o le Fuafuaga autasi a le Malo 2016/17 – 2019/20 faatasi ai ma fuafuaga a isi matagaluega a le Malo.

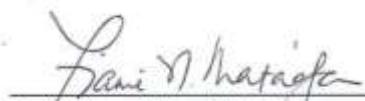
'Ou te fia fa'ailoa le sao tele o itumalo ma afioaga taitasi faapea pā'aga fesoasoani, Matagaluega a le Malo e aofia ai

Matāgaluega o Tinā ma Tama'ita'i, Nu'u ma Agafeso'ota'i
 Matāgaluega o Galuega, Fela'ua'iga ma Ātīna'e Tetele
 Matāgaluega o Puna'oa Fa'alēnātura ma le Sī'osi'omaga
 Matāgaluega o Fa'ato'aga ma Faigāfaiva
 Fa'alāpotopotoga o Mālosi'aga Tau Eletise
 Pūlega o Feoa'iga i le Lau'ele'ele
 Pūlega o le Suāvai o Sāmoa
 Matāgaluega o le Soifua Mālōlōina
 Matāgaluega o Tupe

Mātou te fa'afetaia fo'i le sao tele o pā'aga fa'avāomālō na fa'atupeina lenei galuega telee aofia ai Faletupe o le Lalolagi i lana Poloketi Faataitai mo le Siitia o le Malupuipua o afioaga mai Suiga o le Tau, le UNDP tauala mai le Adaptation Fund i le faatupeina o le galuega toe iloilo ma faafouina o nei fuafuaga o CIM Plans.

Oute tuuina atu nei Fuafuaga (CIM Plans) i paaga uma, i matagaluega, itumalo ma afioaga faapea paaga fesoasoani mo le faatinoina. Ua faamaonia o nei Fuafuaga (CIM Plans) o le a siitia ai le malupuipua o Samoa mai aafiaga o suiga o le tau

Faafetai,

Hon. Fiame Naomi Mata'afa
Minister of Natural Resources and Environment

Sui 'auai i le Fuafuaga

O le Fuafuaga o le CIM o le Fa'apā'aga i le vā o le Mālō o Sāmoa ma nu'u 'olo'o i totonu o vāega Fuafuaina. E 'āmata le Fuafuaga mai le tuasivi sia pa'ia le sami/ā'au, e vaevaeinai vāega e 4; Ātīna'e Tetele; Sí'osi'omaga ma Puna'oa Fa'alenātura; Alamanuia ma le lava o Taumafa; ma Pūlega a Nu'u. E iai matafaioi a nei pā'aga i faafitauli i nei vaega tetele e 4 o le fuafuaga faatasi ai ma fofō e foia ai, ma o lenei fuafuaga ua tuufaatasia uma ai auaunaga'ma auala e siitia ai le saogalemu i le taimi nei ma le lumana'i.

O le Fuafuaga lenei e aofia ai le Itūmālō Fa'afaipule o Vaisigano 1 (e aofia ai afioaga o Asau, Vaisala ma Auala).

O sui o nu'u na auai i le tapenaina o Fuafuaga o le CIM i le fa'apā'aga ma le Mālō o Sāmoa.

Aso na Sainia ai: 15 JUNI 2018

Nuu

Asau

- Tufuga Siaosi
- Masoe Lui
- Malie Selau
- Makereta Tufuga
- Siuolefanu Ieti

Sui e 5 o le Nu'u:

TS.

W. Lui.

Malie Selau.

Tufuga
Siuolefanu. Ieti.

Vaisala

- Leati Mautai Musika
- Alaelua Salefu
- Laafaua Maafi
- Alo Saualofa
- Lanuola Leatimanutai

E.

Alaelua

Laafaua

Alo

Lanuola

Auala

- Fuatino Lavalufo
- Taavao Tiaina
- Momoitu Sauni
- Matamea Sauloa
- Liufau Siaosi

Fuatino.

Liufau

Momoitu

Matamea

Liufau

'Ua fa'aaogāina e le Mālō o Sāmoa lenei Fuafuaga mo le Siitia o le Malupuipua o Nuu ma Afioaga mai suiga o le Tau mo le Itūmālō Fa'afaipule o Vaisigano 1 o se fuafuaga autu e faatinoina ai le Taiala mo le Siitia o le Malupuipua o Nuu ma Afioaga tapenaina i le 2002, toe iloiloina 2006 & 2015. .

O le tapenaina o Fuafuaga o le CIM o loo taulamua ai le Matāgaluega o Puna'oa Fa'alēnātura ma le Si'osi'omaga fai ma sui o Matāgaluega a le Mālō ma Fa'alāpotopotoga e fa'amautū le auai o le Mālō o Sāmoa i le tapenaga o nei Fuafuaga ma le faaogaina e avea ma fuafuaga autu aua le faatinoina o le Taiala mo le Siitia o le Malupuipua o Nuu ma Afioaga uma mai Suiga o le Tau.

Ulu Bismarck Crawley

OFISA SILI, MNRE

Uiga o 'Upu

Fa'afoga Fa'afuase'i	Tu'u atu i nu'u le tomai, fausaga ma alagā'oa 'ina 'ia mafai 'ona fa'amāsanī, tali atu ma vave toe fa'aleleia i taimi o fa'alavelave fa'afuase'i.
Lava Taumafa (Mea'ai)	E lava mea'ai pe 'ā maua 'uma e tagata i taimi 'uma, maua ma lava le tamāo'āiga, saogalēmū ma mālōlōina, ma fetaui ma o lātou mana'oga tau mea'ai 'ina 'ia ola manuia ma mālōlōina.
	<i>Maua o mea'ai:</i> Avanoa e maua ai e tagata ta'ito'atasi ālāmanuia talafeagai (fa'amanuiaga) e maua ai mea'ai e fetaui mo se 'aiga mālōlōina. O fa'auigaga o fa'amanuiaga e pei o se seti o mea mana'omia 'uma e mafai ai e se tagata 'ona fa'avae mana'oga e fua i tūlāfono, faiga fa'apolokiki, tamāo'āiga ma agafeso'ota'i fa'avasegaina a le nu'u 'olo'o soifua ai (e aofia ai aiātatau fa'aleaganu'u e pei o le avanoa e maua ai ālāmanuia māsanī)
	<i>Iai mea'ai:</i> O le iai o mea'ai e lava ma lelei, 'ua tu'uina atu e fa'aaogā i 'āiga po o mea'ai 'auina mai fafo (e aofia ai ma mea'ai mai fesoasoani)
	<i>Fa'atūmauina:</i> Mo le fa'atūmauina o mea'ai, e tatau 'ona maua mea'ai e talafeagai i taimi 'uma mo se faitauga aofa'i o tagata, o se 'āiga po o tagata ta'ito'atasi. E lē tatau 'ona lē maua avanoa i mea'ai 'ona o se fa'afitāuli fa'afuase'i (ft. se fa'alētonu o le tamāo'āiga po o le tau) po o ta'amilosaga o ni mea tutupu (ft. lē lava mea'ai 'ona o mea'ai fua fuata). O le va'aiga la fa'alemāfaufau i le fa'atūmauina, o le iai ma le lava o mea'ai i ona vāega 'uma.
	<i>Fa'aaogaina:</i> Fa'aaogaina o mea'ai e 'aula atu i le lava o mea'ai taumafa, vai mamā, tūmamā ma le tausia o le soifua mālōlōina 'ina 'ia 'ausia le ola mālōlōina e tali atu i mea e mana'omia e le tino. E ta'u mai ai ma le tāua o isi mea fa'aaogā e le'o ni mea'ai 'ina 'ia lava mea'ai
Lamatia	O se 'aula e ono lamatia ai po o se tūlaga e ono fa'aleagaina ai.
Sone Lamatia	Nofoaga 'ua fa'ailogaina e ono lamatia pe ono a'afia ai 'ona o lamatiaga i se vaitaimi fa'atūlagaina mo su'esu'ega. E ono sone lamatia 'olo'o fa'atatau i ai le su'esu'ega lenei: ASCHs (nofoaga ma'ale'ale e lamatia ai le talafātai); CEHZs (sone lamatia e tafi'esea ai le talafātai); CFHZs (sone lamatia i lōloga o le talafātai) ma CLHZs (sone lamatia i 'ele'ele solo o le talafātai) CIHZ (sone lamatia e lōfia ai le talafātai) - Lōfia o le Talafātai 0 i le 15mASL - sone vave lōfia o le talafātai - Lōfia o le Talafātai 15 i le 20mASL - 5-mita lē mautinoa le pupuni e soso'o ma le sone vave lōfia (e māfua 'ona e le'o sa'o 'ātoatoa le LiDAR) - Lōfia o le Talafātai 20 i le 50mASL - sone lamatia fa'aopoopo mo le fa'amoemoe e fua/fuafuaga o le nofoaga o fausaga e puipui ai mai sunami i tala atu o le laina 0-20mASL. Fa'amolemole mātau lelei, o le lamatia i sunami e aofia ai le 0-20mASL, lona uiga o sone lamatia o sunami e tatau 'ona aofia ai ma le 0-15mASL ma le 15-20mASL polikone fa'apēnā fo'i ma le 20-50mASL polikone - Lōfia o le Talafātai 50 i le 55mASL - 5-mita lē mautinoa le puipui o le sone lamatia o fa'atulagaga o le sunami (e māfua 'ona o le lē sa'o 'ātoatoa o LiDAR) IFHZ (sone lamatia vave pāpā i tāfega) i totonu o 'auvai tofē o vaitafe loloto i vanu - Tāofiofiga o pā o 'auvai - 5m puipui i so'o se pito o le 'auvai - Sone 'olo'o totō ai lā'au i 'auvai o vaitafe e fa'atonutonu ai le tafe solo o le vai - 20m puipui i so'o se pito o le 'auvai
Ātīna'e Tetele	O ātīna'e tetele ma 'aula o feso'ota'iga, e lagolago ai le atunu'u, itūmālō po o le nu'u Ātīna'e Tetele e Ola ai: O ātīna'e tetele e aogā sa'o i le fa'asaoina o le nu'u e mafai ai 'ona tali atu ma toe fa'aleleia i taimi o fa'alavelave mātuiā.

Ātīna'e Tetele Tulagalua: O ātīna'e tetele e aogā mo ātina'e a le nu'u i aso uma.

Ta'iala o Fa'atinoga	O se fa'amatalaga e limata'ita'ia ai le fa'aaogāina o le lau'ele'ele ma puna'oa 'ina 'ia 'ausia 'autū ma'oti, fa'anaunauga ma faiga fa'avae, ma aumai ai se 'auivi e fa'atino ai galuega ma gaoioiga mana'omia.
Fa'afitāuli	O se popōlega ma'oti e fa'atatau i māfua'aga ma a'afiaga.
Fa'aaogāina o le Laufanua ma Puna'oa	O le fa'aaogāina o le laufanua ma puna'oa e le nu'u, mo agafeso'ota'i, tamāo'āiga po o isi fa'amanuiaga (ft. fa'aaogāina o le fanua e aofia ai vāega 'olo'o fa'aaogā e le nu'u po o meatotō, fa'aaogāina o puna'oa e aofia ai le 'eli ma la'uina o le oneone, 'eli ma la'u ma'a po o fāgotaga).
Ola	E fa'atatau i le ōлага o se tagata po o se vāega " 'ia fa'amautū mea mana'omia – mea'ai, vai, fale ma lavalava – o le ola".
Tulimata'i	O le fa'agāsologa o fua e tulimata'i suiga aogā po o a'afiaga o polokalame ma galuega ma fua āga'i i tapula'a, la'asaga ma taunu'uga na mate'ia 'ole'ā tutupu
Gafatia:	O le mafai 'ona fa'amāsani, tali atu ma vave 'ona toe fa'aleleia.
	Gafatia o Nu'u: O le mafai e le nu'u 'ona fa'amāsani, tali atu ma vave 'ona fa'aleleia mai a'afiaga mātua'i e lamatia ai.
	Gafatia Fa'alenātura: O le mafai e mea fa'alenātura 'ona fa'amāsani, tali atu ma vave 'ona toe fa'aleleia mai le fa'agāsologa fa'alenātura po o mea e lamatia ai.
A'afiaga	O le tūlaga e ono tupu ai se mea ma a'afia ai fa'anaunauga. E fua āga'i a'afiaga ma mea e ono tutupu. O le fa'auigaga o le Fuafuaga o Fa'afotega Feso'ota'i ma Nu'u o mea e ono tutupu i ātīna'e tetele, si'osi'omaga ma puna'oa o mea e ola, o fa'ato'aga ma puna'oa o le talafātai (lava mea'ai) e ono lamatia ai fanua i gā'uta ma le talafātai ma ono fa'aleaga ai meatōtino, ola ma le laufanua 'ona o fa'agāsologa fa'alenātura.
Tagata e a'afia ai	O tagata ma fa'alāpotopotoga e ono a'afia ai pe 'ua a'afia fo'i, pe fa'apea 'ua a'afia ai ma lātou 'ona o se fa'ai'uga po o se gaoioiga. E ono fa'auiga fo'i 'ina 'ia aofia ai ma i latou e fia mālamalama ma fia 'auai.
Fuafuaga Fa'ata'atia	O le fa'atonuga po o se fa'asologa o gaoioiga e fai 'ina 'ia 'ausia se vāega patino.
Suigatā	O le tūlaga e o'o i ai se meatōtino fau e ono āfaina ma fa'aleagaina i a'afiaga o le talafātai ma lē faigōfie pe faigatā, taugatā pe taugōfie 'ona suia. E tutusa le fa'auigaga o le suigatā ma le mauagatā i le fa'aaogāina o le Fuafuaga o Fa'afotega Feso'ota'i ma Nu'u 'ona e tai uiga tutusa 'upu o le suigatā ma le mauagatā i fa'a'upuga fa'asāmoa.
Manulautī	O se va'aiga mamao e tini i ai se fa'anaunauga

1. Fa'ailoaina o le Fuafuaga o le CIM

O le Vaaiga Mamao

Ua saunia le Fuafuaga mo le Siitia o le Malupuipua o Nuu ma Afioaga mai Suiga o le Tau (CIM) mo le Itūmālō o Vaa o Fonoti e fai ma vāega o Fa'atupega Fa'amāsanī a le Mālō o Sāmoa - *Polokalame e Si'itia ai le tulaga gafatia e Nu'u o Sāmoa ona tali atu i Suiga o le Tau*. O le Fuafuaga mo le Siitia o le malupuipua o Nuu ma Afioaga mai Suiga o le Tau o se tasi lea o māfua'aga laualuga i le fa'atinoina o Fuafuaga Fa'ata'atitia, lea na taliaina āloa'ia e le Mālō o Sāmoa iā Fepuari 2001 ma toe fa'afou i le taimi nei i le 2015 e fai ma fa'atonuga o le Fuafuaga Fa'ata'atitia 'ina 'ia si'itia ai le maua'a o nu'u, ātīna'e tetele, si'osi'omaga ma puna'oa fa'alenātura e afua mai i le tuasivi sia pa'ia le ā'au i le gataifale. O le manulauti o le Fuafuaga Faataatia:

Tulaga Gafatia o Suiga o le Tau – Ōлага i le Nu'u, Ātīna'e Tetele, Si'osi'omaga ma Puna'oa
Fa'alenātura i
Suiga o le Tau ma Mala Fa'alenātura

E fa'aaogā e le Fuafuaga o le CIM le manulautī lea ma fa'ailoa mai fa'atinoga mo'omia mo nu'u ma le Mālō e fa'atino fa'apā'aga ai le Fuafuaga Fa'ata'atia. *O le maua'a o le fa'amāsanī, tali atu ma vave ona toe fa'aleleia 'ina 'ia fa'asoasoa tatau e le nu'u le tamaoaiga mai le si'osi'omaga ma agafeso'ota'i.* (Fuafuaga o le CIM, 2015).

O le 'Auga o le Fuafuaga o le Fa'afotega Feso'ota'i ma Nu'u (CIM)

O le 'auga o Fuafuaga o le CIM o le fesoasoani i nu'u ma le mālō 'ia si'itia le tulaga e ala i le fa'ailoa o gaioiga fa'atino ma fofō 'ua iloa e aupito lelei e tali atu ai i fa'afitāuli 'ua fa'ailogaina. E lē o fofō 'uma e mafai 'ona fa'agaoioi vave i le taimi nei, 'ae o le fuafuaga e fa'amautinoa ai fa'afitauli ma filifiliga 'ua fa'ailoaina mo le fa'aleleia o ōлага o le nu'u, ātīna'e tetele, si'osi'omaga ma alagā'oa mo se vaitaimi 'umi.

O le Fuafuaga o le CIM 'ole'ā:

1. Fa'aleleia ai le mālamalama o le nu'u i a'afiaga lamatia mai le tuasivi i le ā'au;
2. Mafai ai e le nu'u fa'apea ma i lātou 'olo'o maua mai ai le 'au'aunaga 'ona fa'atino, fa'atupe ma maua mai fesoasoani fa'apitoa i vāega uma fa'ataua i le tau, e fa'aitititia a'afiaga e lamatia ai le laufanua ma le talafātai o nu'u.
3. Mafai ai e le nu'u ma i lātou 'olo'o faia 'au'aunaga mo le mālō e ala i 'au'aunaga tau ātīna'e tetele, ōлага, si'osi'omaga ma puna'oa fa'alenātura 'ona fa'amāsanī, tali atu ma toe fa'aleleia mai afā.

Fa'atūlagaga o le Fuafuaga

E lua vāega o Fuafuaga o le CIM e tofu ma le fa'amoemoe e patino i ai.

- *Tapenaina o le Fuafuaga*, 'o lo'o fa'amatala mai ai le fa'agāsologa o le iloiloina o Fuafuaga faatasi ma sui auai o Nu'u, o le Mālō ma isi sui 'olo'o iai o latou faamoemoe i le vāega o Fuafuaina.
- *Ta'iala o Galuega*, o loo fa'amatala ai Fuafuaga ma galuega ua fautuaina na afua mai i galuega sa faatino, Ua faailoa ai foi ma paaga/matagaluega e faatinoina ia galuega fuafuaina. O loo faapea foi ona faafetaia fa'apitoa i totonu o lenei Taiala o Galuega sui uma na 'auai i le tapenaina o nei Taiala o Galuega.

2. Ta'iala o Galuega

Fa'amoemoega o le Ta'iala o Galuega

'Olo'o fa'ailoa mai i Ta'iala o Galuega fofō e si'itia ai le tulaga gafatiae nu'u i le vāega Fuafuaina ma 'aula e fa'atino ai ia fofō. 'Olo'o fa'avasega fofō mo vāega 'ese'ese fa'atatau i auala le ūlaga o tagata, ātīna'e tetele, si'osi'omaga ma puna'oa fa'alenātura, ma e i le feololo i le maualalo le maua'a o ia fofō. 'Olo'o fa'amauina fo'i pe 'ā iai se fofō e maua ai fa'amanuiaga a isi vāega o le ūlaga o tagata, ātīna'e tetele, si'osi'omaga ma puna'oa fa'alenātura, i lalo o "Isi Fa'amanuiaga". O le matāfaioi fai fa'atasi a nu'u ma le mālō fa'atinoga nei. O le matāfaioi a le mālō le tu'uina mai "Fa'alaua'itele" i le atunu'u ma itūmālō, ātīna'e tetele ma 'oloa mo tagata lautele, ma fa'amanuiaga e maua mai 'au'aunaga tau le si'osi'omaga ma puna'oa fa'alenātura, 'ae o le matāfaioi a nu'u le silasila i le lōtoifale e fa'atautaia ai ātīna'e tetele ma ūlaga masani e feso'ota'i ma fa'atinoga nei. 'Olo'o fa'ailoa mai fo'i vāega ma a latou matāfaioi mo le fa'atinoina o gaoioiga mana'omia. E tatau 'ona iloilo fa'atasi fofō mo le Itūmālō ma le Nu'u i le tūlaga e feso'ota'i ai mata'upu i le ūlaga o tagata, ātīna'e tetele, si'osi'omaga ma puna'oa fa'alenātura. O le matāfaioi lea a pā'aga 'uma e lua, o le ū mai fa'atasi e fa'afoe atina'e feso'ota'i ma nu'u.

O le matāfaioi masani lava a Ali'i ma Faipule ma Āiga i totonu o le nu'u, o le fa'atino o fofō e feso'ota'i i le ūlaga, ātīna'e tetele, si'osi'omaga ma le puna'oa fa'alenātura. E ono maua mai le Mālō fautuaga ma alagā'oa e fesoasoani ai i le nu'u i le fa'atinoina o ia fofō. O le tele o ia fofō e fa'amanuiaina ai fo'i nu'u ma itūmālō mai ātīna'e tetele ma puna'oa, ma 'oloa o le si'osi'omaga e fa'asoasoia i nu'u. E tatau 'ona silasila i ia fofō o se galuega feso'ota'i fa'atasi e fa'amālosia ai le maua'a o nu'u i ona vāega 'uma.

'Umi o le Fuafuaga

E ta'isefulu tausaga ma *toe iloilo* Fuafuaga o le CIM 'ae ta'ilima (5) tausaga ma *tulimata'i* pea fofō fa'atinoina i le vaitaimi lea o le Fuafuaga 'ina 'ia mautinoa 'olo'o lelei 'ona fa'atino fofō mana'omia ma si'itia fo'i le maua'a o galuega e fa'aleleia. E fa'afeso'ota'i le 5 tausaga o tulimata'i le Fuafuaga o le CIM fou ma le 5 tausaga ma *toe iloilo fuafuaga ma polokalame 'autū aoao* mo Sāmoa: *Ta'iala mo le Ātina'e o Sāmoa* (SDS). 'Olo'o fa'amauina i Fuafuaga o le CIM fou le iai o nisi o fofō e silia ma le 5 tausaga o fa'atino, a o isi e o'o lava i le 10 tausaga o fa'atino 'ona o le lavelave o fa'agāsologa o fuafuaga, fa'atupega ma le fa'apolokalameina o pāketi mana'omia e fa'atino ai ia fofō.

O fa'atinoga au'ili'ili o se fofō e fua i ai mea mana'omia e tulimata'i ma Fa'ailo 'Autū o Galuega Fa'atino.

Fa'atupeina o le Fuafuaga

O fa'atinoga o fofō pito lelei o le taumafaiga fai fa'atasi a sui 'uma mai fa'alāpotopotoga fa'apitoa, o pā'aga fesoasoani i le fa'atupega **ma** sui lava mai itūmālō ma nu'u. E 'ese'ese auala e fa'asolosolo atu ai le fa'atupega o nisi o galuega e āmana'ia ai le Mālō o Sāmoa ma 'aula fa'apolokalame e tali atu ai i a'afiaga o le suiga o le tau i ana ātīna'e alualu i luma. 'Olo'o taumafai i le mea e gata ai e fa'amuamua galuega mana'omia e fau ai le maua'a o Sāmoa ma ona nu'u e ui 'olo'o iai fo'i isi galuega e le'o mafai 'ona fa'atupe e le Mālō i le taimi lava lea. 'Ole'ā fa'atino fofō pito i lelei i se fuafuaga fa'ata'atia e fa'asolosolo mai tupe maua, **pe 'ā** fa'apea o se galuega fa'amuamua a le CCA, e fau ai le maua'a o nu'u ma Sāmoa i lona aotelega. O aiaiga nei e fua i ai le fa'amuamua o fofō pito i lelei a le CCA mo le fa'atupeina:

- 'olo'o solo lelei le ātīna'e mana'omia e tusa ai ma fa'anaunauga o Fuafuaga Fa'ata'atia a le CIM;
- 'olo'o ma'oti le ātīna'e lea i fautuaga o Fuafuaga a le CIM
- aofa'i o tagata 'ole'ā fa'amanuiaina mai le ātīna'e lea, e pei o le aofa'i o tagata e manuia ai
- e 'umi le ola o le ātīna'e e fesoasoani ai i le nu'u
- itiiti pe lēai se a'afiaga tele i le si'osi'omaga
- 'ole'ā si'itia le maua'a mai le ātīna'e
- e vave 'ausia le toe fa'aleleia o le ātīna'e
- 'ole'ā fa'aitiitia a'afiaga mai le ātīna'e
- 'olo'o fa'amuamua fo'i i isi Fuafuaga a Vāega po o Fuafuaga Fa'ata'atia Aoao

Na fa'atupe e le Faletupe a le Lalolagi le Polokalame Fa'ata'ita'i mo le Maua'a o le Tau e Fa'aleleia le Maua'a o le Tau mo Puna'oa o le Talafātai ma Nu'u (PPCR ECR) ma tapena ai pepa 'autū e lua (2):

- *Fuafuaga e Fesootai ai Nu'u (CEP)* – o ta'iala 'olo'o i le CEP o se meafaigaluega pito i lelei e fa'ato'atele ai tagata mālamalama. E mafai 'ona fa'aaogā e le CSO ma nu'u e fesoasoani ai iā i lātou lava pe 'ā talosaga mo fa'atupega lāiti mo ātīna'e e ū fa'atasi ma isi faiga 'olo'o fa'atupe ai ātīna'e lāiti e pei o le CSSP ma le UNDP-GEF SGP.

- *Soā Polokalame i Itūmālō (DSP)* – o ta'iala 'olo'o i le DSP e fa'asino tonu i itūmālō ta'itasi po o polokalame tu'ufa'atasi a itūmālō e manuia ai se aofa'iga to'atele.

A mātauina 'aula fa'apolokalame a Sāmoa i le CCA ma le CC, o pepa 'autū ia e fa'ata'imua i ta'iala a pā'aga ātīna'e, o sui fa'atino ma isi 'olo'o a'afia e va'ai i 'aula pito i lelei e fa'atōtoga ma lagolago ai polokalame fa'amāsanī i suiga o le tau e fa'atalanoa ma nu'u ma itūmālō. O nu'u ma itūmālō 'olo'o fa'aaogāina polokalame ia a le CCA 'olo'o lātou 'ausia le tele o fa'ailo 'autū i vāega 'ese'ese o Fuafuaga i Vāega, ma 'ausia fo'i ma fa'ailo 'autū a le atunu'u 'olo'o i totonu o le *Ta'iala mo le Ātīna'e o Sāmoa* (SDS).

3. Fa'amatalaga o le Itūmālō o Vaisigano 1

3.1 Fa'ata'atiaga o Fōliga Va'aia ma Puna'oa Fa'alenañatura

O le itūmālō Fa'afaipule o Vaisigano 1 'olo'o tū i le itū i mātū-sisifo i le sī'ui o le motu o Savai'i. 'Olo'o iai nu'u o Asau, Auala ma Vaisala. O le talafātai e iai papa maualuluga ma vaifagaloa e iai 'amu i le ā'au, ma isi vāega e fa'asaga sa'o i matagi mai le sami. O le 'aula i le ā'au mai fa'apūloulou vai 'olo'o fa'aaogā i faigāfaiva. 'Olo'o fa'asaga le itūmālō i mātū ma 'olo'o fa'asaga sa'o i matagi mai le sami, ae 'olo'o iai sina puipuiga mai le ta'atiaga o lona lau'ele'ele.

O nu'u e tolu 'olo'o tutū fa'atāli'oli'o i le tulimanu o se aloalo la'itiiti na maua mai le ā'au, 'olo'o feso'ota'i ma ulupapa lava malō i itū uma o le itūmālō. O le talafātai lava ia i totonu o le aloalo na te fausia ulupapa lava e lē tutusa foliga ma vaifagaloa e felavasa'i, lea e maua ai matāfaga lāti. O Vaisala, o le matāfaga la'itiiti e tusa ma le 800m le umī ma e fōliga i se mauga oneone laugatasi umī, ae e ta'oto maualalo ai vaimāgalo ma le vailaloa i tua ane. O le taimi nei ua vaoa ma ua ta'atia mai ai sina vaimāgalo. O vai nei 'olo'o fa'aaogā uma e tagata o Vaisala ma o lea vāega e lē'o aliali atu i le sami. E 500m le mamao o le ā'au mai uta ma le nu'u o Vaisala, ae 1.5km e fa'aauau atu ai ma lē mamao atu ma le nofoaga o Āsau ma 'Auala. O tua atu o le nu'u 'olo'o iai fa'ato'aga, ae o le āga'i atu i sasa'e, 'olo'o iai vaomatua.

E 5,854 heta le telē o le itūmālō o Vaisigano 1. O le itū i sasa'e o le talafātai o le itūmālō 'olo'o iai se matāfaga 'olo'o puipui e ni fa'aputugāoneone tetele ma le ta'atiaga o le ā'au (nofoaga muamua o le ulua'i malaeva'alele), lea ua foliga mai ona tulaga fa'alenañatura o se uafu. O le uafu 'olo'o fa'aaogā e le SPA mo le uafu e fa'au'i ai 'olo'o tau suā'u ma fe'avea'i ai laupapa mai nofoaga 'olo'o gaosi ai. O le nofoaga fo'i lea 'olo'o fa'aaogā fa'amalaeva'alele la'itiiti i Asau. E lē'o fa'aaogāina i le taimi nei 'ona 'olo'o fa'atino se su'esu'ega a le SPA e iloa ai pe fa'apefea 'ona fa'alomoto 'ogāpaipa, e aunoa ma ni a'afiaga tetele i le si'osi'omaga. O le ala i totonu o le aloalo 'olo'o i le itū i sisifo e fa'ai'u ai le matāfaga i Asau/Auala, 'ona oso atu ai lea i le vāega o 'amu ma le oneone. Mo nisi galuega fa'aleleia e mo'omia ai le tāina pe tata'e papa malō 'ia ta'ape. E sipa 'āga'i i sisifo le ālāva'a ae 'olo'o malupuipua pea le matāfaga mai le itū i mātū mai le ta'atiaga o 'amu ma fa'aputugāoneone. E la'itiiti le ala lonalua 'olo'o toeitiiti fa'afesāga'i ma le Faletalimālō i le Matāfaga a Vaisala. 'Olo'o latalata ane i le uafu le Fa'asao o le Gātaifale a Asau 'olo'o fa'atino e le MAF i le la galulue felagolagoma'i ai ma le komiti o le nu'u o Asau. 'Olo'o iai fo'i le Ofisa o le Vāega o Vaomatua a le Matāgaluega o Puna'oa Fa'alenañatura ma le Si'osi'omaga (MNRE).

O le tele o le sone tau fa'ato'aga ma feso'ota'iga o meaola ma ō lātou si'osi'omaga, e fa'apea e susū lava le tau, 'ae e iai ma vāega lāti e latalata i le talafātai e feoloolo le mātū. O vāega i uta o le itūmālō e iai tulaga malifa i le ta'atia mai o laufanua ae leai ni vanu maualalō.

O le tūlaga mātū o le tau a le itūmālō o Vaisigano 1 e a'afiagōfie ai i le afi mūta'alaelae e pei 'ona va'aia talu mai le 1993. O afi mūta'alaelae fa'apea 'olo'o masalomia ai le fa'aitiitia ai o le numera o gata (Pacific boa) e maua i totonu o lea vāega. E tele le gata i totonu o Vaisigano 1 ma isi itūmālō tuā'oi, ae 'ona o le lātou si'osi'omaga ua tele 'ina fa'aleagaina i le tāina i lalo o la'au, o lea la ua seāseā 'ona toe maua se gata i totonu o le itūmālō. O le vaomatua i lau'ele'ele maualalo o le itūmālō o Vaisigano 1 ma Ālātaua-sisifo lea ua matuā mamafa le tāina i lalo, ma na'o nai meaola e patino i lea si'osi'omaga lea ua ta'ape i totonu o le vaomatua lea na matuā 'oa i puna'oa fa'alenañatura i se taimi ua te'a (Reti, 2016).

O le tele o lā'au ma meaola e patino i lea si'osi'omaga lea na tāina i lalo i le 1970, na toe fa'afouina i le totōgālā'au a le mālō e toe fa'aolaola ma tausi ai ālāmanuia o le laupapa. Na tele 'ina fa'aleagaina lā'au na totō e le afā o 'Ofa ma Valelia i le 1990 ma le 1991. Ua iai nei taumafaiga fou a le mālō ma fa'alapotopotoga tūma'oti e fa'asao vāega o 'ele'ele 'olo'o i nofoaga maualuluga 'olo'o totoe, ma le ola fa'alenañatura o meaola o le itūmālō o Vaisigano 1 ma isi itūmālō tuā'oi. O nisi o lā'au ma manulele Sāmoa e patino i lea si'osi'omaga e talitonu 'olo'o maua i totonu o nofoaga maualuluga nei.

E 11 'aula i totonu o le itūmālō, 10 e feso'ota'i i le 'Aualatele i le Talafātai i Mātū. O 'aula uma e 11 'olo'o tausi e le LTA i lana polokalame māsani. O se tasi o vāega o le 'Aualatele i le Talafātai i Mātū 'olo'o alu i totonu o Vaisala, 'olo'o ta'oto tēisi lava i fafo o le Sone i le Talafātai e Lamatiagōfie i le 'Āia (CEHZ), Sone i le Talafātai e Lamatiagōfie i Lōlōga (CFHZ) ma le Sone i le Talafātai e Lamatiagōfie i le Lōfia (CIHZ), i le tulaga 'olo'o iai talu 'ona sī'i 'ese mai ma toe fai 'ina ua uma le afā o 'Ofa ma Valelia. O le feso'ota'iga o 'Aualatele i le Talafatai i Matū ma le 'Aualatele i le Uafu i Asau ma le isi 500 mita āga'i i sisifo o le Lotu EFKS a Asau lea e ta'oto i luga o se nofoaga matuā maualuga le lamatia. O se vāega la'itiiti o le 'aula lea 'olo'o ta'oto i le so'ofa'atasiga o sone lamatiagōfie e fa (4); CEHZ, CFHZ, CIHZ ma le sone tūmatāfaga ua fa'ailogaina mo sunami. O le nofoaga o le 'Aualatele i le Talafātai i Mātū ma le 'Aualatele i le Uafu a Asau lea e 'avea ma talipupuni i le va o fale o nu'u ma vai o nu'u, o ni vāegatūtotonu tāua i agafeso'ota'i ma

fa'alapotopotoga lautele. O uiga ma aga o ātīna'e e pei e fōliga i se "lipine", i tala āne o le 'Aualatele i le Talafātai i Mātū, lea e faigōfie ai 'ona uia 'au'aunaga lautele ma ui sa'o atu loa i le aloalo.

'Olo'o totoe pea nisi ātīna'e i le va o le 'aulatele ma le talafātai, ae o le tele o ātina'e i nu'u uma e tolu e faia i uta. 'Olo'o iai ātīna'e fou i Auala (va'ai i ata i fofō mo Auala) 'olo'o faia i luga o vāega e maualuga le lamatia ma e so'ofa'atasi ai tulaga lamatia e tolu; sone vave ona lōfia (CEHZ ma le CFHZ) sone lamatia i lōlōga ma le sone tūmatāfaga fa'ailogaina mo sunami. O vai a nu'u i totolu o Vaisala ma Auala 'ā lē latalata i ai pe 'olo'o i luga tonu o matāfaga.

3.2 Tūlaga o le agafeso'ota'i ma le Tamāo'āiga

O le faitauaofa'i o tagata o le itūmālō o Vaisigano 1 e 2,105; o tama'ita'i e 1,042 ma ali'i e 1,063. O le fuainūmera lea e le'o faitau ai le nu'u o Utuloa lea e faitauaofa'i ona tagata i le 20; 10 ali'i, 10 tama'ita'i. E fa 'ā'oga i totolu o Vaisigano 1; o le Itū Asau No. 1, Kolisi o le Itūmālō, 'Ā'oga Tūlagalua a Asau, 'Ā'oga Tūlagalua a 'Auala ma le 'Ā'oga Tūlagalua a Vaisala.

O Vaisigano 1 e va'aia ai matāfaga oneone lea e 'aula mai ai ālāmanua i mata'aga e āsia e tagata maimoa e fiafia e lagolago fa'asao fa'alenātura. E ono fa'amaonia fa'amanuiaga tautupe mai lea ālāmanua mo tagata 'olo'o aumau i vāega o le talafātai, ae o a'afiaga lē manuia e fa'asino lea i le vaomatua i vāega maualalo, 'olo'o iai vaomatua tāua lea ua fa'ato'a mo polōketi mo turisi. O le mata'itūina o le feoa'iga o tagata ole'ā tāua tele i le fa'aititia o a'afiaga lē manuia i laufanua o le vaomatua (Reti, 2016). 'Olo'o tumau pea le 'eliina o oneone o se fa'afitāuli e ui lava 'ina ua tapu ma fa'asā faiga nei, aemaise ai pe 'ā fa'atino i tulaga fa'apisinisi tetele. 'Olo'o iai fa'amaumauga o taumafaiga lata mai e puipua ai vāega o le talafātai mai le 'āia ma lōlōga e ala atu i le toe totōina o lā'au. O taumafaiga na fa'ama'ite mai e fa'alapotopotoga a nu'u, ma e mo'omia le lagolagosua ma le fa'amālosi'au mai le mālō ma isi fa'alapotopotoga (Reti, 2016).

O le itūmālō o se tasi lea o nofoaga 'olo'o iai se numera o galuega tau tamāo'āiga tāua e aofia ai le uafu, tane tiso fe'avea'i ma le suā'u 'olo'o i tala ane o le uafu ma le malaeva'alele (i le taimi nei e le'o fa'aaogāina e ni femalagā'iga fa'atonu). O galuega uma nei 'olo'o faia i totolu o Asau ma 'olo'o fa'aaogā tatau ai le uafu fa'alenātura. 'Olo'o iai le avanoa e fa'atino ai nisi ātīna'e fa'aopoopo fa'ata'amilo i le nofoaga o le uafu, ia mafai ai e va'aalalo tetele 'ona taula i Asau, ae peita'i 'olo'o iai fo'i popōlega i a'afiaga o le si'osi'omaga pe 'ā tu'i pe tata'e le papa malō i lalo e fa'aloloto ai le ālāvai. E mo'omia le fa'atāua o le saogalēmū pe 'ā toe fa'aleleia le ālāva'a 'ina 'ia mafai 'ona ofi mai va'a tetele, 'ona 'olo'o tu tonu lava le uafu i totolu o sone lamatiagōfie e iai le CEHZ, CFHZ ma le sone tūmatāfaga ua fa'ailogia mo sunami.

E tolu (3) faletalmālō i totolu o le itūmālō o Vaisigano 1; Faletalmālō o Vaisala, Faletalmālō i le Itū i Tai i Āuga ma le Faletalmālō o le Vā-i-Moana, o nisi nei o 'au'aunaga tau tamāo'āiga tāua i le itūmālō e maua ai galuega mo tagata mai le nu'u. O mata'aga nei 'olo'o lātou fa'atāua le tele o fua o fa'a'ele'eleaga 'olo'o totō ma maua i totolu o le nu'u, e pei o talo, fa'i, fuālā'au 'aina, moli ma i'a fou e maua mai faigāfaiva. 'Olo'o iai se numera o fale'oloa lāiti, fale tao falaoa ma le pamu penisini i totolu o le itūmālō, fa'atasi ai ma se 'au'aunaga e fa'aliili ai tupe 'ese i totolu o le Faletalmālō o Vaisala. O le fāgota o se tasi lea o faiva lauiloa i totolu o le nu'u, e fa'aaogā ai le aloalo 'ia fa'atasi ai ma galuega i totolu o ma'umaga. O fa'ato'aga tetele e la'u ā lātou 'oloa i Apia e 'ave i faletalmālō ma fale'aiga, ma le fa'atau 'ese atu i māketi i fafo.

3.3 A'afiaga ma le Maua'a o le Tau

O fa'amaumauga na maua e uiga i lea itūmālō 'ātoa ai ma fa'amaumauga tau fa'afanua a le LiDAR, o taunu'uga o su'esu'ega ma fa'amaumauga a tagata ua iai tomai fa'apitoa i su'esu'ega fa'asaienisi o laufanua ma le vai lea na fa'aaogā e fa'ailoa ai sone lamatia o le talafātai ma isi vāega o le itūmālō o Vaisigano 1 (va'ai le fa'afanua a le itūmālō). O Vaisigano 1 e vave 'ona lōfia lona talafātai, e a'afiagōfie i tāfega mai afā ma lōlōga mai uta. Mātauina le fa'ateteleina o a'afiaga nei i le lē lava o ālāvai i luga o le 'Aualatele i le Talafātai i Mātū fa'apea ma 'aula ui 'tetele'.

O nisi o fale o le nu'u ma 'āseta 'olo'o i luga o sone tūmatāfaga ua fa'ailogia mo sunami, o le sone lea 'olo'o iloga o le "sone tsunami mūmū". O le numera o 'āiga e 'ūmia lau'ele'ele tau fa'ato'aga i totolu o le itūmālō e faitauaofa'i i le 530-570. O le Sone 'olo'o totō ai lā'au i 'auvai o vaitafe e fa'atonutonu ai le tafe solo o le vai, e 20m le mamao 'ese o puipui i so'o se pito o le 'auvai. O le saogalēmū o vāega 'olo'o totō ai lā'au i 'auvai o vaitafe e fa'atonutonu ai le tafe solo o le vai e tāua tele i le saogalēmū o le si'osi'omaga o meaola nini'i i vaitafe, ma le vāega 'ātoa 'olo'o fa'atonutonu le tafe solo o le suāvai. O le sua o fōliga va'aia i ia vāega ma le leai o ni meatotō ma la'au o le tele lea o a'afiaga i vaitafe tetele ma vaitafe lāiti. O lea ua fautuaina ai le fa'atino muamua o iloiloga o le ta'atia mai o laufanua i lona ta'atiaga fa'alenātura, ma su'esu'ega fa'asaienisi o laufanua ma le vai pe afai e toe talosaga ni ātina'e tetele i totolu o le sone puipui lea (Tokalauvere, 2018). O le tele o fale i totolu o le nu'u 'olo'o i luga o vāega lamatia o le CFHZ, ma le

sone sulufa'i i taimi o le sunami lanumoli. O 'ā'oga tūlagalua uma e tolu 'olo'o i luga o sone lamatiagōfie i tafega. 'Aemaise ai le 'Ā'oga Tulagalua o Vaisala 'olo'o i luga o le vāega e matuā maualuga le lamatiagōfie i lōlōga (sone vave 'ona lolovaia ma lōfia).

O fa'aputugāoneone tetele i le sī'ui i sasa'e 'olo'o 'avea ma puipui i le aloalo, ma galuega tetele i totonu o lea vāega. Ae peita'i o le mamao o fa'aputugāoneone mai le matāfaga ma le loloto o le aloalo e ono maua ai le avanoa mo galu tetele e toe liu galu ai pe a maualuga le tai. O le matāfaga, o le papa 'olo'o ta'oto i lalo e pūpūsolo ma e tau leai ai se vai e to'a ma leai se vai e tafe ai. 'Ona o le pūpūsolo o le nātura o le papama'a ma le ma'ā o le palapala, o lea e lē maua ai se vai i le telē o taimi i vailaloa i le itūmālō o Vaisigano 1 (Reti, 2016).

O le toe totōina o lā'au 'ese'ese e si'itia ai le maua'a o le vaomatua pe a oge, o meaola ma lā'au 'ese e ono afāina ai le vaomatua, mū ma afā. E iai 'au'aunaga tāua e maua mai i le vaomatua i le feso'ota'iga o meaola ma o lātou si'osi'omaga i le āga'i lea i lalo o 'apovai (Dew, 2016).

E lauitiiti le laufanua mafola o le talafātai o le itūmālō. O le mafola o le talafātai e tūsa'o i lugā ma 'āga'i atu i atumauga 'olo'o iai le vaomatua. O le vāega i lalo o mauga 'olo'o iai fa'ato'agākoko ma niu. O le ta'atia fua atu o lea vāega ma taia i savili mai le sami, fa'apea ma le mānifinifi o le palapala, lea e lē gafatia ai le totōga o fua o fa'a'ele'eleaga 'ese'ese i se fasi vāega o le talafātai. E lamatiagōfie fa'ato'aga i a'afiaga mai afā pe a latalata tele i le talafātai. O vāega mo fa'ato'aga e iai taimi e faitau aso ma aso e leai ni tīmuga ma e iai le a'afiaga o lea tulaga i fua o fa'a'ele'eleaga a 'āiga. O le fa'afoega lelei o le suāvai tafe solo 'ole'ā ātili maua'a ai le ola lelei.

4. Itūmālō o Vaisigano1

Fofu Fuafuaina o le CIM

Ātina'e Tetele	Fa'ai'uga Pito Lelei	Fa'amanuiaga	Ta'iala e fesoasoani i Fa'atinoga	Fuafuaga a Vāega ma Fuafuaga Fa'ata'atia Aoao Talafeagai
'Aualatele i le Talafātai i le Itū i Mātū: aliali i sone maualuga le lamatiagōfie (lōfia, tāfega ma sone e iai matāfaga e lamatia i le tsunami)	Su'esu'e le toe faia o se 'aulatele i uta (tusa ma le 2k le umī) mai le talafātai e 'avea ma vaifofō mautū mo nofoaga 'olo'o maualuga le lamatiagōfie i Asau i le vāega 'olo'o iai le 'aula 'olo'o tū i le 5mita le mamao ma le sone lamatia i tsunami, ma sone e lōfiagōfie ma a'afia i tāfega.	Fa'aleleia le maua'a o ātīna'e tetele ma le vave o le taimi e toe fa'aleleia ai Fa'aleleia ma lava sauniuniga i fa'alavelave fa'alenātura	Fa'atino se au'il'iilga o Tau o Fa'amanuiaga e fua iai isi filifiliga e su'etupe ai Tu'ufa'atasi popōlega tau le saogalēmū o le si'osi'omaga ma aga feso'ota'i i le faiga o 'aula e fa'atino ai fa'atalanoaga ma nu'u 'olo'o a'afia	Fuafuaga Fa'ata'atia a le CIM 2015 TSP2014-2019 Tini 2 KO 1 Fuafuaga a le Vāega o Nu'u ma Alaalaafaga
		Fa'aitiitia a'afiaga mai le ā'ia o le talafatai ma fa'alavelave fa'alenātura	Talosaga pēmita talafeagai e pei 'ona mana'omia e le tūlāfono	Fuataga A'afiagōfie o Feso'ota'iga o Auala o Sāmoa (2016)
	Nofoaga 'olo'o fa'ailoa mai e le <i>Fuataga A'afiagōfie o Feso'ota'iga o Auala o Sāmoa ma Fuafuaga</i>			Fuafuaga Fa'ata'atia Fa'amāsanī o Feso'ota'iga o 'Auala

	<p><i>Fa'ata'atia Fa'amāsanī o Feso'ota'i'ga o ni nofoaga e feololo le a'afia i ni a'afiaga mai le talafātai</i></p> <p><i>Saogalēmū le nu'u, fale ma 'aula</i></p> <p><i>Fa'aitiitia tupealu i taumafaiga fa'alemālō e tali atu i mea fa'aleagaina ma 'āseta mo le lautelē</i></p> <p>Talosaga mo le tanuina o se vāega i tai, 'eliina o le oneone po o isi galuega tetele i le talafātai, 'ia māta'itu lelei e le Mālō ma le nu'u i fa'agaoioiga e uia e tagatanu'u mo pēmita ma fa'atagaga</p> <p><i>Matāfaioi:</i> <i>LTA/MWTF/MNRE/Nu'u/Aiga</i></p>		<p>Fa'aaogā fa'afanua o nofoaga lamatia ma Fa'amaumauga o Fa'atūlagaga o Ālāvai a le tagata su'esu'e i fausaga o 'ele'ele e ta'u mai ai fōliga o ālāvai mana'omia</p>	
Fale o 'āiga, 'ā'oga, falesā, mālō ma isi 'āseta a nu'u i totonu o sone maualuga le lamatiagōfie	<p>Toe si'i ātīna'e tetele i fafo atu o sone lamatia pe 'ā mana'omia le toe sui o nofoaga</p>	<p>Fa'aitiitia tupealu i meatōtino ma 'āseta 'ua fa'aleagaina a le tagata lava ia</p> <p>Fa'aitiitia mea e</p>	<p>Ātīna'e e le MNRE se ta'iala fa'asone mo vāega saogalēmū</p> <p>Fa'aaogā fa'afanua toe fa'afou o nofoaga lamatia ma fa'ai'uga o su'esu'ega a le tagata su'esu'e i fausaga o le lau'ele'ele e fa'atonutonu ai le</p>	<p><u>Tūlāfono Aoao o Fauga o Fale</u></p> <p>Fuafua Fa'ata'atia a le CIM 2015</p>

	<p>Fa'aaogā fua talafeagai e fa'aitiitia ai tipe fa'aagaga mo sone lamatia</p> <p>Fai se fa'atōsina e fa'alauiloa ai le fauga o fale ma ata e tatau 'ona iai 'ina 'ia maua'a mo nu'u 'olo'o lamatia le nonofo ai i totonu pe latalata i sone e maualuga le lamatiagōfie i mala</p>	<p>ono fa'aleagaina mai le tafia o le talafātai ma lōloga e māfua ai 'ona lamatia</p> <p>Fa'aleleia le lavea'i 'ina 'iā fausia ai nu'u ua maua'a</p>	<p>fa'atulagaga o le fausia o ātīna'e tetele 'Ua ātili saogalēmū nu'u, fale ma 'aula</p> <p>Ūna'ia inisiua o 'āseta ma mea tāua e teu fa'aagaaga olo'o i totonu o sone lamatia</p>	<p>Tūlaga o le IFHZ, CEHZ ma le CFHZ o sone "e ono lamatia" olo'o tāofiofi ma pāpuipui ai le fa'aaogā tatau o le lau'ele'ele</p>
--	--	--	--	--

	<p>Fuafua lelei ata o ātīna'e tetele 'ina 'ia fai ma le mālamalama fa'atatau i sone lamatiagōfie; fa'ata'ita'iga, fa'amaualuga le fola o le fale i nofoaga e a'afiagōfie i lōloga</p> <p>Fai fuafuaga i le fa'aaogāina o le fanua 'ia tāofiofia ai ni ātīna'e e fai i totonu o sone e telē a'afiaga e maua ai e pei o le CEHZ ma le CFHZ</p> <p>Āiga ma le nu'u e fa'aitiitia le fau o fale i luga tonu o fanua e māsanī 'ona a'afiagōfie i tāfega ma fa'ateleina ai lōloga i uta ma le vave tafe mālosi o vaitimu</p> <p>Talosaga mo le tanuina o se vāega i tai, 'ia māta'itū e le Mālō ma le itūmālō fa'agaoioiga e uia e tagatanu'u mo pēmita ma fa'atagaga</p> <p>Mātāfaioi: Nu'u/Āiga/MWTI/MN RE</p>	<p>Fa'aleleia tapenapenaga e tali atu i mala fa'alenātura</p> <p>Saogalēmū le nu'u, fale ma 'aula</p>		
Mo'omia le tausi lelei o ālāvai ma fa'aleleia vāega 'olo'o maualuga le lamatiagōfie i le 'Aualatele i le Talafātai i Saute 'aemaise vāega e feso'ota'i ai 'aulatele	<p>Fa'aleleia ālāvai e tusa ai ma fautuaga 'ili'i i le <i>Fuataga o Auala Feso'ota'i o Sāmoa e A'afiagōfie</i></p> <p>Fa'atino le tapula'a fa'atūlagaina aoao mo ālāpaipa tetele ma ālāvai e fa'afaigōfie ai le fetāfea'i o le vai pe 'ā tatafe mālosi le vai e</p>	<p>Fa'aleleia le maua'a o ātīna'e tetele ma le vave 'ona tali ma toe fa'aleleia pe 'ā tutupu mai lamatiaga ma mala fa'alenātura</p>	<p>Fa'aaogā fa'amatalaga o ta'iala olo'o iai nei ma fa'aaogā <i>"Fuataga o Auala Feso'ota'i o Sāmoa e A'afiagōfie (2017)"</i>;</p> <p><i>"Iloiloga Aoao o Tapula'a o Auala i Sāmoa (2016); Tūlāfond o le Fa'ata'ita'iga</i></p> <p><i>Fa'asi'osi'omaga o Sāmoa (2007)"</i></p>	<p>Fuafuata Fa'ata'atia a le CIM 2015</p> <p>TSP2014-2019 Tini 2 KO 1</p> <p>Fuafuaga a le Vāega o Nu'u ma Alalafaga</p>

	fa'aitiitia ai le lolovaia Fa'atino āsiasiga māsanī o ālāvai ma fa'aleleia pe 'ā mana'omia	mo meatōtino ma 'āseta a le atunu'u ma 'āiga tūto'atasi	Fa'atino se au'ili'ilga o Tau o Fa'amaniuaga e fua iai isi filifiliga e su'etupe ai Tu'ufa'atasi popōlega tau le saogalēmū o le si'osi'omaga ma aga feso'ota'i i le faiga o 'aula e fa'atino ai fa'atalanoaga ma nu'u 'olo'o a'afia	
--	---	---	--	--

	Matāfaioi: <i>LTA/MWTI/MWCSD/Nu'u/Āiga</i>		Talosaga pēmita talafeagai e pei 'ona mana'omia e le tūlāfono Fa'aaogā fa'afanua o nofoaga lamatia ma Fa'amaumauga o Fa'atūlagaga o Ālāvai a le tagata su'esu'e i fausaga o 'ele'ele e ta'u mai ai fōliga o ālāvai mana'omia Ātīna'e ma resitala tūlāfono fa'amauina a Itūmālō/Nu'u 'ia aofia ai le va'aia lelei o ālāvai 'ia tūmau le lelei fa'atasi ma le lafoia fa'asolitūlāfono o lāpisi i ālāvai	
--	--	--	---	--

Fa'apaipa le fa'asoaina o le suāvai, fa'aleleia le saogalēmū o le suāvai ma le fēlavasā'iga o le fa'asoāga o le suāvai	Toso le vai fa'asoia i 'āiga 'olo'o nonofo i uta ma lē maua se suāvai	Sī'itia le fa'amāsanī i suiga i taimi o lāmala Fa'aleleia le maua'a o ātīna'e tetele ma le vave o le taimi e toe fa'aleleia ai	Ātīna'e/Fa'afou ma lesitala tūlāfono a le itūmālō/nu'u 'ina 'ia fa'atūlāfono ātīna'e e aofia ai nofoaga 'olo'o iai 'apovai ma vaivili	Fuafua Fa'ata'atia a le CIM 2015 Fuafuaga a le Vāega o Suāvai ma le Vai Lafoa'i Fuafuaga mo le 10 Tausaga o Tupe Fa'aagaaga a le Pūlega o le Suāvai (2016)
	'Aumai ni vaitimu fa'atali mo 'āiga a'afiagōfie e fai ma vaifofō mo se vaitaimi lē tūmau	Fa'aleleia le soifua mālōlōina ma le tūmamā	Fa'atino le fuafuaga o tupe fa'aagaaga a le SWA (2016) mo le 10 tausaga e fa'aleleia ai feso'ota'iga o vai fa'asoia e fesoasoani ai i 'āiga 'uma e le'o maua le vai i uta	Fuafuaga 'Auai o Nu'u
	Ia lagolagoina e le	Fa'aitiitia le palapalā o vai fa'asoia	'Ia tu'u i totonu o le pāketi le ata o le polokalame ma le tupe fa'aopoopo mo vai	

	<p>itūmālō ma nu'u le polokalame fa'asoasoa o le suāvai a le SWA i taimi o lāmala po o tau mātūtū</p> <p>'Ia lagolagoina e le itūmālō taumafaiga a le SWA e su'esu'e solo ai ni vaivili i totonu o le itūmālō</p> <p>Matāfaioi : SWA/MNRE/Itūmālō/ Nu'u/CSSP</p>	<p>ona o lōlōga mai uta</p>	<p>fa'asoa ma le fa'atauga o mea auā faiga e maua mai ai vaitimu fa'atali</p> <p>Fa'aaogā fa'afanua o nofoaga lamatia ma fa'ai'uga o su'esu'ega maua a le tagata su'esu'e i fausaga o le lau'ele'ele e fa'ailoa mai ai ni ata fa'ata'atitia</p> <p>Fa'aaogā fonotaga fa'alemāsina a Sui o Nu'u e tuliaufulu ma tulimata'i polokalame ma matāfaioi a le nu'u</p>	
Mo'omia Nofoaga Sulufa'i ma se 'aula sulufa'i e tāpena ma tali atu ai i taimi o fa'alavelave fa'afuase'i	<p>Su'esu'e ma/pe filifili se nofoaga sulufa'i ua iai pe o se nofoaga fou, 'ia iai ma 'aula saogalēmū āga'i i le nofoaga sulufa'i</p>	<p>Fa'aleleia le maua'a o galuega tetele mo tagata lautele</p> <p>Fa'aleleia ma lava tāpena ma sauniun e tali atu i fa'alavelave fa'alenātura</p>	<p>Fa'amālosia le Tūlāfono Aoao mo le Fauga o Fale 2017</p> <p>Fa'aaogā fa'afanua o nofoaga lamatia ma i'uga o su'esu'ega a tagata su'esu'e i fausaga o 'ele'ele e iloa ai nofoaga ma le fa'atūlagaga o 'aula</p>	<p>Fuafuaga Aoao o Fa'afoga o Mala 2017-2021</p> <p>Tūlāfono Aoao o le Fauga o Fale</p> <p>Faiga Fa'avae mo Tagata e iai Mana'oga Fa'apitoa</p>

	<p>Ātīna'e se Fuafuaga mo le Fa'afoga o Fa'alavelave i A'afiaga o le Tau mo le Nu'u (VCDMP)</p> <p>Fa'atino A'oa'oga Fa'amāsanī mo tagata e iai mana'oga fa'apitoa (PWD) i ta'iala e tali atu ai i mala ma fa'alavelave fa'afuase'i</p> <p>Fa'atino polokalame CDCRM</p> <p>Fa'atutū fa'ai lo talafeagai e limata'ita'i ai nu'u i 'auala e uia pe a tali atu i fa'alavelave fa'afuase'i ma nofoaga 'olo'o iai fale sulufa'i</p> <p>Pe āfai e leai se fale talafeagai, fausia fale sulufa'i pe a tutupu fa'alavelave fa'afuase'i i fafo atu o sone lamatiagōfie</p> <p>Fa'aopoopo vāega talafeagai i fale'ā'oga po o/ma falesā ua filifilia i fafo o sone lamatiagōfie ma 'avea ma nofoaga sulufa'i</p> <p>Matāfaioi: MNRE/DMO/MWTI/Nu'u/CSSP/Fa'alapotopotoga o Ekalesia/MWCSD</p>			
Fa'asoaina o le Eletise	<p>Mo le aga'i i luma, fa'aalu ni laina i lalo o le 'ele'ele</p> <p>Fa'aola ma ta'i eletise mo tagata 'olo'o nonofo i uta</p> <p>Toe sui nofoaga o laina eletise i se nofoaga e</p>	<p>Fa'atūmau le fa'asoaoaina o le eletise i taimi uma e aofia ai ma taimi o mala fa'alenātura</p> <p>Fo'ia ni fa'alavelave e māfua mai i poumōlī pā'uū</p>	<p>Tulimata'i feso'ota'iga i le fa'asoaoaina o le eletise e fō'ia ai le tele tele o pou ma ono fa'alētonu ai le eletise</p>	Fuafuaga Fa'ata'atia a le EPC

maua'a atu pe 'ā toe sui
le nofoaga

Fa'apipi'i mōlī'aula i
'aula i nofoaga e
mana'omia ai mo le
saogalēmū o le nu'u

Fa'atutū ma feso'ota'i i le
mālosi'aga e maua mai le
lā pe 'ā fa'apea o maua

	<p>Mo 'āiga e tāofi le fausia o fale ma ātīna'e e latalata ane i pou eletise</p> <p>Matāfaioi a le: EPC EPC/ MWTI/ Nu'u/ Āiga</p>			
Toe fa'aoneoneina o matāfaga/taligalu i le peāu	<p>Su'esu'e le toe fa'aoneoneina o matāfaga i nofoaga ua mo'omia tele ma ia 'avea ma matāfaga nei e fa'aleoleo e puipua 'aula i le talafātai ma isi 'āseta mai le lōfia i tāfega ma le 'āia o le talafātai ma fa'alavelave fa'alenātura</p> <p>Matāfaioi : MNRE/ STA/ Nu'u /Āiga</p>	<p>Fa'aleleia le maua'a o ātīna'e tetele ma fa'amau le vave 'ona toe fa'aleleia</p> <p>Fa'atūmau le ola fa'alenātura o mea e ola 'olo'o ola fa'atasi</p> <p>Fa'aitiitia a'afiaga mai le ā'ia o le talafātai</p> <p>Saogalēmū le nu'u, fale ma 'aula</p> <p>Fa'aitiitia tupealu meatōtino ma 'āseta 'ua fa'aleagaina a le tagata lava ia</p>	<p>Fa'atino le EIA</p> <p>Fa'aaogā fautuaga mai le EIA ma lesona na a'oa'o mai le polōketi i le toe fa'aoneoneina o le matāfaga o Manase, 'ia fa'ata'atia ai le toe fa'aoneoneina e talafeagai ma tulaga o le itūmālō o Vaisigano 1</p> <p>Auiliiliga o tau 'ia iai tulaga o uta talafeagai, fa'ata'atiaga o le fausia ma le tau o le māta'ituina e tu'u i luga o tau fa'ataatau o galuega fa'avae</p>	<p>Fuafuaga Fa'ata'atia a le CIM 2015</p> <p>Tūlāfono a le PUMA NISP 2011 KESO 5</p> <p>NESP 2017-2021</p> <p>Fuafuaga a le Vāega o Tagata Tafafao Mai Fafo</p> <p>Fuafuaga a le Itūmālō Vaisigano 1</p>
Puna'oa Fa'alenātura ma le Si'osi'omaga	Fofot Talafeagai	Fa'amanuiaga	Ta'iala fesoasoani i Fa'atinoga	Taiala ma Fuafuaga Talafeagai ma Faiga Fa'avae
Vaomatua i vāega maualuluga Itūmālō Vaisigano 1	<p>Aloa'ia le Vaomatua i vāega maualuluga o le Itūmālō o Vaisigano 1 o se Vāega Fa'asao Autū (KPA)</p> <p>Fa'amālosia Sone 'olo'o totō ai lá'au i 'auvai o vaitafe e fa'atonutonu ai le tafe solo o le vai</p>	<p>Puipui ma toe fa'aolaola le tele o itu'āiga meaola nini'i e maua i totonu o le atunu'u</p> <p>Fa'aauau 'au'aunag ma galuega autū mo le si'osi'omaga meaola</p>	<p>Ātīna'e se fuafuaga e tu'ufa'atasi ai le fa'afoega o fanua mo le itūmālō o Vaisigano 1 ma le 'auga 'ia fa'aitiitia ni gaoioiga lē mana'omia e ono a'afia ai fua le ola fa'alenātura o nofoaga ma mea e ola fa'atasi i se vāega</p>	<p>Faiga Fa'avae mo le Ātīna'e Fa'auau o le Vaomatua</p> <p>NESP 2017-2021</p>

<p>ma le Tāofiofiga o pā o ‘auvai ma fa’atūlāfono ātina’e i vāega maualuluga</p> <p>Faia ni fa’atinoga mo le iloa e tagata lautele, ma fa’avae se maliega fa’atatau o le “va’ava’aiga o tuaoi” ma le itūmālō ia mātaitu ma lipoti le tā fa’asolitūlāfono o la’au o le vaomatua</p>	<p>Fa’aiti’itia le filogia ma le palapalā o le suāvai</p> <p>Fa’aitiitia a’afiaga mai lōlōga</p>	<p>Ātīna’e se Polokalame Fa’asao o le Vaomatua/Fa’atinoina o Fuafuaga mo le Itūmālō o Vaisigano 1</p> <p>Ātīna’e ma lesitala tūlāfono a le itūmālō/nu’u ‘ia aofia ai le fa’asalaga o ē e solitūlāfono i le tāina i lalo o lā’au mai lau’ele’ele o le itūmālō</p> <p>Fa’aaogā fono fa’alemāsina a Sui o Nu’u e tulimata’i ai le fa’agāsologa o tūlāfono a le itūmālō/nu’u</p>
--	--	--

	<p>Itūmālō/nu'u e fesoasoani i le ātina'e mo le vāega totōoga o la'au e si'osi'o ai la'au totō, ia fa'amalosia ai le fa'aaogā tatau o lau'ele'ele ma fō'ia ai ni matā'upu o fē'ese'esea'i ai</p> <p>Mālō, itūmālō ma nu'u e māta'itu, lipoti ma fa'atino fa'asalaga iā i lātou e solitūlāfono</p>			
	<p>Matāfaioi: MNRE /Itūmālō/Nu'u/CSSP</p>			
'Eliina o le Oneone	<p>Fa'aauau pea le fa'asāina 'ona 'eliina le oneone</p> <p>Su'esu'e a'afiaga o le 'eliina o le oneone</p> <p>Fa'atino fa'atalanoaga ma le Nu'u i faiga fa'avae ma tūlāfono mo le 'eliina o le oneone</p>	<p>Fa'aitiitia le ono fa'aleagaina o mea mai le 'āia o le talafātai ma lōlōga e</p> <p>Saogalēmū le nu'u, fale ma 'aula</p> <p>Fa'aitiitia a'afiaga mai le 'āia o le talafātai</p>	<p>Ia fa'aauau 'ona fa'ailoa e le MNRE nofoaga fa'apitoa i tai /uta e mafai 'ona fa'aauau ai le 'eliga o le oneone/ma'a e tali ai mana'oga e aunoa ma le fa'aleagaina o 'auvai</p> <p>Fai su'esu'ega o nofoaga 'ua fa'ailogaina mo ia gaoioiga</p> <p>Fai fa'atalanoga ma nu'u 'olo'o a'afia i 'elīgāoneone/ma'a 'olo'o fuafua e fai</p> <p>Ātīna'e ma lesitala tūlāfono a le Itūmālō 'ia aofia ai le fa'afoga ma tulimata'ina o 'elīgāoneone/ma'a mai vaitafe e fa'aaogā e 'āiga</p>	<p>Fa'ata'i o le Tūlāfono Taufa'aofi mo Fa'afoga o Puna'oa o 'Ele'ele</p>
Puipuiga mana'omia o le gātaifale vāega a'afiagōfie	<p>Totō lā'au e māsani 'ona ola i vāega o le talafātai e fa'amālosia ai taligalu 'olo'o iai ma fa'aitiitia ai le 'āia ma le solo'ele'ele o le talafātai; O lā'au o le talie, fetau, toa, togātogo 'ua iloga le mālosi 'ona maua'a i mala fa'alenātura ma suiga o le tau</p>	<p>O puipuiga o le gātaifale 'ole'ā lagolago ma fa'amālosia ai ātīna'e tetele 'olo'o iai ma ātīna'e fou 'olo'o i le gātaifale</p> <p>Fa'aitiitia a'afiaga</p>	<p>Ātīna'e se fuafuaga o fa'afoga feso'ota'i o le fanua mo itūmālō o Vaisigano 1 ma le fa'amoemoe e fa'aitiitia ai so'o se gaoioiga e ono a'afia ai meaola ma feso'ota'i'iga o mea e ola 'olo'o i le si'osi'omaga o se vāega</p> <p>Ia fesoasoani mai le MAF i le</p>	<p>Fuafuaga Fa'ata'atia o Lā'autotō e Lua Miliona 2015-2020</p> <p>Fuafuaga Fa'agaoioi e Toe Totō ai Lā'au 2016-2020</p> <p>Tūlāfono o le Fa'afoga o le Vaomatua</p>

	'Ia lē itiiti ifo ma le 200m le mamao o lā'au totō 'ina 'ia mafai 'ona fai ma taligalu	mai le tafia o le gātaifale ma mala fa'alenātura	fa'avaeina o se nofoaga fa'ata'ita'i mo itū'āiga lā'au 'ese'ese e talafeagai mo le tau o lea vāega	2011
--	---	--	---	------

--	--	--	--

	Matāfaioi: MNRE/ MAF/Nu'u			
Pūlega	Fofo Talafeagai	Fa'amaniuaga	Ta'iala e fesoasoani i Fa'atinoga	Taiala ma Fuafuaga Talafeagai ma Faiga Fa'avae
Fa'amālosia pūlega o puna'oa fa'alenātura ma le fa'aaogāina o fanua e ala i tūlāfono a le nu'u	Toe fa'afou ma/pe ātīna'e tūlāfono a le nu'u e fa'afou ai le fa'aaogāina o puna'oa fa'alenātura ma fa'atonutonu a'afiaga 'ona o le fa'aaogāina o le fanua; e pei o le fai ma fa'alelei ālāvai, so'ona lafoa'i o le otaota, 'elīgāoneone, manu ta'aloloa ma ātīna'e o nofoaga 'olo'o iai 'apovai ma latalata i vaivili	Fa'amālosia le fa'atinoga o fuafuaga aoao uma a vāega	Gālulue fa'atasi le Vāega o Vaomatua a le MNRE, DEC ma le MAF e fa'asoai mai lā'au maua'a ma talafeagai mai le tau	Tūlāfono Mautū o le Fono a le Nu'u (Tūlāfono Toe Teuteu 2016)
Gālulue fa'atasi ma Sui o le Nu'u e tulimata'i le fa'aaogāina ma a'afiaga o puna'oa fa'alenātura	Fesoasoani i nu'u i le faiga fa'auau o polokalame fa'alauiloa	Fa'amālosia 'ona tulimata'i Tūlāfono Mautū Aoao, Tūlāfono Fa'atonutonu, Fuafuaga Fa'ata'atitia, Fuafuaga ma Faiga Fa'avae	Ātīna'e ma lesitala tūlāfono a le itūmālō/nu'u e puipuia ai le itūmālō/nu'u 'uma, 'āseta a le mālō, si'osi'omaga, olaga ma le lava o mea'ai aemaisae gaoioiga 'olo'o a'afia ai vāega 'olo'o iai 'apovai ma gata ai le sami	Fuafuaga a le Vāega o Nu'u ma Alaalaafaga
	Matāfaioi: MWCSD /Nu'u	Si'itia le mafai e nu'u 'ona fa'amāsan i suiga, tali atu ma toe fa'aleleia vave i se vaitaimi 'umi	Fa'aaogā fono fa'alemāsina a Sui o Nu'u e tulimata'i ai le fa'agāsologa o tūlāfono a le itūmālō/nu'u	Fuafuaga Ātīna'e a Nu'u ma Alaalaafaga 2016-2021
		Fa'aleleia si'osi'omaga o nu'u ma 'ia mafai 'ona tali mai		

Vaisigano 1 District Map

4.1. Asau

Fofo Fuafuaina o le CIM

Ātīna'e Tetele	Fa'ai'uga Pito Lelei	Fa'amaniaga	Ta'iala Fesoasoani i Fa'atinoga	Fuafuaga a Vāega ma Fuafuaga Fa'ata'atitia Aoao Talafeagai
Fale o le nu'u, 'ā'oga, falesā, mālō ma 'āseta a isi nu'u i sone e maualuga le lamatiagōfie	<p>Toe si'i ātīna'e tetele i fafo atu o sone lamatia pe 'ā mana'omia le toe sui o nofoaga</p> <p>Fa'aaogā fua talafeagai e fa'aitiitia ai tupe fa'aagaga mo sone lamatia</p> <p>Fai se fa'atōsina e fa'alauiloa ai le fauga o pale ma ata e tatau 'ona iai 'ina 'ia maua'a mo nu'u 'olo'o lamatia le nonofo ai i totonu pe latalata i sone e maualuga le lamatiagōfie i mala</p> <p>Fuafua lelei ata o ātīna'e tetele ina ia fai ma le mālamalama fa'atatau i sone lamatiagōfie; fa'ata'ita'iga, fa'amaualuga le fola o le pale i nofoaga e a'afiagōfie i lōloga</p> <p>Fai fuafuaga i le fa'aaogāina o le fanua 'ia tāofiofia ai ni ātīna'e e fai totonu o sone e telē a'afiaga e maua ai e pei o le CEHZ ma le CFHZ</p> <p>'Āiga ma le nu'u e fa'aitiitia le fau o pale i luga tonu o fanua e māsanī 'ona a'afiagōfie i tāfega ma fa'ateleina ai lōloga i uta ma le vave</p>	<p>Fa'aitiitia tupe alu i meatōtino ma 'āseta 'ua fa'aleagaina a le tagata lava ia</p> <p>Fa'aitiitia mea e ono fa'aleagaina mai le tafia o le talafātai ma lōloga māfua ai 'ona lamatia</p> <p>Fa'aleleia le lavea'i 'ina 'iā fausia ai nu'u ua maua'a</p> <p>Si'itia tapenapenaga e tali atu i mala fa'alenātura</p> <p>Saogalēmū nu'u, fale ma 'aula</p>	<p>Ātīna'e e le MNRE se ta'iala fa'asone mo vāega saogalēmū</p> <p>Fa'aaogā fa'afanua toe fa'afou o nofoaga lamatia ma fa'ai'uga o su'esu'ega a le tagata su'esu'e i fausaga o le lau'ele'ele e fa'atonutonu ai le fa'atulagana o le fausia o ātīna'e tetele</p> <p>Fa'amālosia le Tūlāfono o le Fauga o Pale 2017</p> <p>Ūna'ia inisiua o 'āseta ma mea tāua e teu fa'aagaaga olo'o i totonu o sone lamatia</p> <p>Tūlaga o le IFHZ, CEHZ ma le CFHZ o sone "e ono lamatia" olo'o tāofiofia ma pāpuipui ai le fa'aaogā tatau o le lau'ele'ele</p>	<p>Tūlāfono Aoao o Fauga o Pale</p> <p>Fuafuaga Fa'ata'atitia a le CIM 2015</p>

	tafe mālosi o le vaitimu		
	Gālulue felagolagoma'i le mālō ma le nu'u e va'ai i fa'asologa mana'omia e puipui ai 'auvai ma le talafātai mai le tafia		

**Matāfaioi a le: :Nu'u
/ Āiga /MWTI/
MNRE**

Nofoaga Sulufa'i ma 'aula sulufa'i e mo'omia mo le sauniuni atu i fa'alavelave fa'afuase'i ma le tali atu	Su'esu'e ma/pe filifili nofoaga ua iai nofoaga sulufa'i pe fausia nofoaga fou 'ia aofia ai ma 'aula sulufa'i 'āga'i i ia nofoaga	Fa'aleleia le maua'a o galuega tetele mo tagata lautele Fa'aleleia ma lava sauniuniga i fa'alavelave fa'alenātura	Fa'amālosia le Tūlāfono Aoao o Fauga o Fale 2017	Fuafuaga Aoao o Fa'afoga o Mala 2017-2021
			Fa'aaogā fa'afanua o nofoaga lamatia ma fa'amaumauga a le tagata su'esu'e i fausaga o 'ele'ele e ta'u mai ai fōliga e mana'omia	Tūlāfono Aoao o Fauga o Fale
	Ātīna'e Fuafuaga mo le Fa'afoga o Fa'alavelave e mafua mai le Tau mo Nu'u (VCDMO)			
				Faiga Fa'avae mo Tagata e iai Mana'oga Fa'apitoa

Fa'atino A'oa'oga
Fa'amāsanī mo tagata
e iai mana'oga
fa'apitoa (PWD) i
ta'iala e tali atu ai i
mala ma fa'alavelave
fa'afuase'i

Fa'atino polokalame
CDCRM

Fa'atutū fa'ailo
talafeagai e limata'ita'i
ai nu'u i 'aula e uia
pe a tali atu
fa'alavelave fa'afuase'i
ma nofoaga 'olo'o
iai fale sulufa'i

Pe 'afai e leai se
fale talafeagai, fausia
fale sulufa'i pe 'ā
tutupu fa'alavelave
fa'afuase'i i fafo
atu o sone

lamatiagōfie

Fa'aopoopo vāega
talafeagai i fale'ā'oga
po o ma falesā
ua filifilia i fafo
o sone
lamatiagōfie ma
'avea ma
nofoaga sulufa'i

Matāfaioi a le:

MNRE

/DMO/ MWTI/Nu'u

/CSSP/

Fa'alapotopotoga a Ekalesia

/MWCSD

<p>Fa'apaipa le fa'asoaina o le suāvai, fa'aleleia le saogalēmū o le suāvai ma le fēlavasā'iga o le fa'asoāga o le suāvai</p> <p>'Aumai ni vaitimu fa'atali mo 'āiga a'afiagōfie e fai ma vaifofō mo se vaitaimi lē tūmau</p> <p>'Ia lagolagoina e le itūmālō ma nu'u le polokalame fa'asoasoa o le suāvai a le SWA i taimi o lāmala po o tau mātūtū</p> <p>'Ia lagolagoina e le itūmālō taumafaiga a le SWA e su'esu'e solo ai ni vaivili i totonu o le itūmālō</p>	<p>Toso le vai fa'asoia i 'āiga 'olo'o nonofo i uta ma lē maua se suāvai</p> <p>Fa'aleleia le maua'a o ātina'e tetele ma le vave o le taimi e toe fa'aleleia ai</p> <p>Fa'aleleia le soifua mālōlōina ma le tūmamā</p> <p>Fa'aitiitia le palapalā o vai fa'asoia</p> <p>Fa'aitiitia a'afiaga 'ona o lōlōga mai uta</p>	<p>Si'itia le fa'amāsani i suiga i taimi o lāmala</p> <p>Fa'aleleia le maua'a o ātina'e tetele ma le vave o le taimi e toe fa'aleleia ai</p> <p>Fa'aleleia le soifua mālōlōina ma le tūmamā</p> <p>Fa'aitiitia le palapalā o vai fa'asoia</p> <p>Fa'aitiitia a'afiaga 'ona o lōlōga mai uta</p>	<p>Ātina'e/Fa'afou ma lesitala tūlāfono a le itūmālō/nu'u 'ina 'ia fa'atūlāfono ātina'e i nofoaga 'olo'o i ai 'apovai ma vaivili</p> <p>Fa'atino le fuafuaga o tupe fa'aagaga a le SWA (2016) mo le 10 tausaga e fa'aleleia ai feso'ota'iga o vai fa'asoia e fesoasoanai i 'āiga 'uma e le'o maua le vai i uta</p> <p>'Ia tu'u i totonu o le pāketi le ata o le polokalame ma le tupe fa'aopoopo mo vai fa'asoia ma le fa'atauga o mea auā faiga e maua mai ai vaitimu fa'atali</p> <p>Fa'aaogā fa'afanua o nofoaga lamatia ma fa'ai'uga o su'esu'ega maua a le tagata su'esu'e fausaga o le lau'ele'ele e</p>	<p>Fuafuaga Fa'ata'atia a le CIM 2015</p> <p>Fuafuaga a le Vāega o Suāvai ma le Vai Lafoa'i</p> <p>Fuafuaga mo le 10 Tausaga o Tupe Fa'aagaaga a le Pūlega o le Suāvai (2016)</p> <p>Fuafuaga 'Auai o Nu'u ma Alalafaga</p>
<p>Matāfaioi a le: SWA</p>				

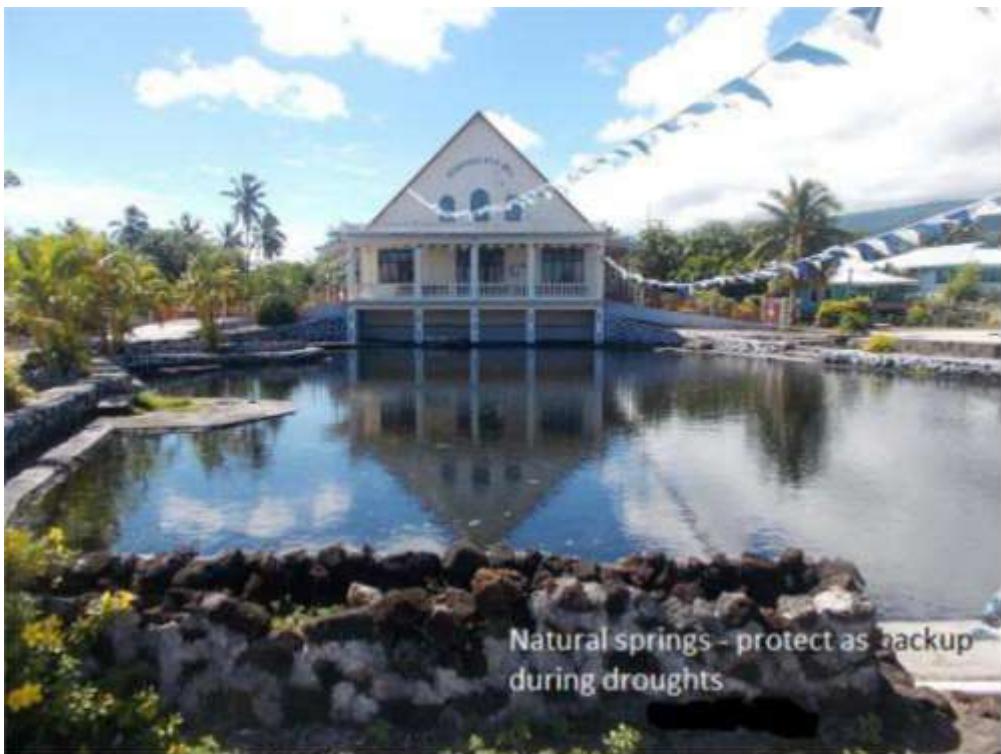
	/MNRE/ <i>iTūmālō</i> /Nu'u/ <i>CSSP</i>		fa'aiola mai ai ni ata fa'ata'atitia	
Puna'oa Fa'alenātura ma le Si'osi'omaga	Fa'aiuga Pito Lelei	Fa'amaniuaga	Ta'iala fesoasoani i Fa'atinoga	Fuafuaga a Vāega, Fuafuaga Fa'ata'atitia ma Faiga Fa'avae Aoao Talafeagai
O vai o nu'u 'olo'o i sone maualuga le lamatia (āia o le talafātai mai tāfega, galu ma matagi mālolosi)	'Olo'o iai vai o nu'u 'olo'o i totonu o sone lamatia ma e mo'omia se su'esu'ega mo ni 'aula e puipui ai	Si'itia le fa'amāsani i suiga i taimi o lāmala	Fa'aaogā Fa'afanua o Nofoaga Lamatia ma fa'amaumauga o Fa'atūlagaga o Ālāvai mo e tapenaina o fuafuaga	Fuafuaga Fa'ata'atitia a le CIM 2015
	Su'e le lelei 'āto'atoa o le puna 'olo'o sau ai le suāvai ae le'i fa'atino a ni galuega (ft. fa'apā/galuega fa'afou)	Fa'aleleia le soifua malōlōina ma le tūmamā	Vāega o Suāvai & Tūmamā a le MNRE e fa'atino le su'esu'eina o le suāvai ma iloilo vai a nu'u ae le'i fa'atino a ni gaoioiga	Fuafuaga a le Vāega o Suāvai ma le Vai Lafoa'i
	Matāfaioi a le: CSSP/ NGOs/MNRE/Nu'u	Fa'aitiitia le filogia o le suāvai	Toe iloilo tūlāfono a nu'u ia aofia ai le fa'afoe ma tausi lelei puna'oa fa'alenātura	Fuafuaga 'Auai o Nu'u ma Alalafaga
Fa'asao i le gātaifale ma puna'oa tau faigafaiva tūmatāfaga	Sā'ili e le nu'u ni meaola nini'i 'ese'ese e talafeagai me lea si'osi'omaga e fa'aola i totonu o fa'asao i le gātaifale	Puipui 'amu o le ā'au ma faigafaiva tūmatāfaga		Fuafuaga a le Vāega o Fa'ato'aga 2016-2021
	Fa'avaitaimi 'ona ao ma tātia'i (alamea) ia tāofiofi ai le so'ona ola solo	Puipui le si'osi'omaga o meaola nini'i i le gātaifale	Vāega o Faigafaiva a le MAF e lagolago le fa'atinoga, saunia 'au'aunaga fa'apitoa ma tulimata'i	
	Fa'aauau le fa'asāina o le fa'aaogāina o fanai'a, la'au 'o'ona (ava niukini) vaila'au 'o'ona ma isi	Puipui ma fa'aleleia meaola 'ese'ese 'olo'o maua i totonu o le atunu'u	Ātīna'e tūlāfono a nu'u 'ia aofia ai le fa'afoega o puna'oa fa'alenātura (vaipuna, fa'asao i le gataifale, vaomatua ma mea fa'apēnā)	Fuafuaga 'Auai a Nu'u ma Alalafaga

	<p>metotia e aofia ai ma le 'elina o le oneone ma la'u 'ese</p> <p>Fa'amālosia tūlāfono a nu'u i le fa'asaina 'ona tātia'i otaota i nofoga a i le talafātai</p> <p>Matāfaioi a le: Nu'u/MAF/CSSP</p>			
Itūmālō/Nu'u Tāina i lalo o le vaomatua i vāega maualuluga	<p>Aloa'ia lea tulaga i le itūmālō o Vaisigano 1</p> <p>Vaomatua i Vāega Maululuga o se Nofoga Autū o le Si'osi'omaga o Meaola 'Ese'ese (KPA)</p> <p>Fa'alapotopotoga a Nu'u e lagolago KPA e ala atu i le fa'asaina 'ona fa'afa'ato'againa ma tā i lalo le vaomatua 'olo'o ola i lau'ele'ele tifatō i lalo 'ina 'ia fa'aitiitia ai le tulaga e 'āia ma solo ai le 'ele'ele</p> <p>Faia ni fa'atinoga 'ia iloa e tagata lautele KPA, ma fa'avae se maliega fa'atatau i le "va'ava'aiga o tuaoi" ma le itūmālō 'ia mātaitu ma lipoti le tā fa'asolitūlāfono o lā'au o le vaomatua</p> <p>Itūmālō/fa'alapotopotoga a nu'u e fesoasoani i le ātina'e mo le vāega totōoga o lā'au e si'osi'o ai lā'au totō, ia fa'amālosia ai le fa'aaogā tatau o lau'ele'ele ma fō'ia ai ni matā'upu o fe'ese'esea'i ai</p>	<p>Puipui ma toe fa'aolaola le tele o itū'āiga meaola nini'i e maua i totonu o le atunu'u</p> <p>Fa'aauau 'au'aunaga ma galuega autū mo le si'osi'omaga o meaola</p> <p>Fa'aiti'itia le filogia ma le palapalā o le suāvai</p> <p>Fa'aitiitia a'afiaga mai lōlōga mai uta</p> <p>Ātīna'e se Polokalame mo le Fa'asaoina o le Vaomatua/Fuafuaga Fa'atino mo le Itūmālō o Vaisigano 1</p> <p>Toe fa'afou ma lesitala le Tūlāfono a Asau 1999 'ia aofia ai le fa'asalaina o le tāina i lalo o le vaomatua 'olo'o i 'ele'ele o le itūmālō</p>	<p>Ātīna'e se fuafuaga e tu'ufa'atasi ai le fa'afoga o fanua mo le itūmālō o Vaisigano 1 ma le 'auga 'ia fa'aitiitia ni gaoioiga lē mana'omia e ono a'afia ai fua le ola fa'alenātura o nofoaga ma mea e ola fa'atasi i se vāega</p> <p>Fuafuaga a le Itūmālō o Vaisigano 1</p> <p>Tūlāfono a le Nu'u o Asau</p> <p>Tūlāfono Mautū o le Fono a le Nu'u (Tūlāfono Toe Teuteu 2016)</p> <p>Fuafuaga 'Auai a Nu'u ma Alalafaga</p>	<p>Faiga Fa'avae mo le Ātīna'e o le Fa'aolaolaina o le Vaomatua Fa'atūlāfonoina o le Tāina o le Vaomatua</p> <p>Fuafuaga a le Itūmālō o Vaisigano 1</p> <p>Tūlāfono a le Nu'u o Asau</p> <p>Fuafuaga 'Auai a Nu'u ma Alalafaga</p>

	Mālō, itūmālō ma nu'u e māta'itu, lipoti ma fa'asala tagata solitūlāfono Matāfaioi a le: MNRE/ Itūmālō/Nu'u / CSSP			
Alamanuia ma le Lava o Taumafa	Fa'ai'uga Pito i Lelei Lelei	Fa'amaniuaga	Ta'iala e fesoasoani ai i Fa'atinoga	Fuafuaga a Vāega, Fuafuaga Fa'ata'atitia ma Faiga Fa'avae Aoao Talafeagai
Fa'afoga o meaola fa'alafuā: lā'au 'ese'ese	Fa'atino se polokalame fa'atama'ia e tapē, tāofiofia pe 'ave'ese ai mea e ola na fa'aulufale mai Toe totō i lā'au māsanī toe maua'a i le tau Fa'atino se fa'amaumauga o mea e ola na fa'aulufale mai i totonu o le atunu'u 'ia aofia ai ma fa'amatalaga fa'atatau i le taimi tuana'i, taimi nei ma le aogā i le lumana'i ma fa'ailoa fo'i ma a'afiaga ma gaoioiga e tatau 'ona fa'atino Fa'atino a'oa'oga ma polokalame fa'alauiloa fa'atatau i a'afiaga mea e ola fa'alafuā na fa'aulufale mai i totonu o le atunu'u	E fa'atūmau ai le ola fa'alenātura o mea e ola 'olo'o ola fa'atasi Fa'amaua'a ai le ola lelema lava o mea'ai a le nu'u Fa'aitiitia le mou o le vaomatua ma le fa'amamā o laufanua	Ātīna'e se fuafuaga e tu'ufa'atasi ai le fa'afoga o fanua mo le itūmālō o Vaisigano 1 ma le 'auga 'ia fa'aitiitia ni gaoioiga lē mana'omia e ono a'afia ai fua le ola fa'alenātura o nofoaga ma mea e ola fa'atasi i se vāega Fa'ailauiloa e le MAF i le 'aufailafumanu a'afiaga o ālāvai 'ona o le lē lelei 'ona fa'afoe lafumanu Fesoasoani le MAF i le fa'atūina o se nofoaga o su'esu'ega e fa'ata'ita'i ai itū'aiga lā'au 'ese'ese e fetau ma le tau Soālaupule fa'atasi le Gālulue fa'atasi le Vāega o le Vaomatua a le MNRE, DEC ma le MAF e la'u mai lā'autotō e maua'a i le tau	Fuafuaga a le Vāega o Fa'ato'aga 2016-2021 Fa'ata'i NESP 2017-2021 Fuafuaga Fa'agaoioi o Mea e Ola Fa'alafuā a Sāmoa (NISAP)
	Fa'atino se Polokalame Feso'ota'i o Fa'afoga o Mea e Ola Fa'atino fa'ata'ita'iga o Fa'afoga Fa'aauau o Fanua (SLM) Fai ni a'oa'oga mo le		Fa'atino e le MNRE, MAF ma le SROS se polokalame mālosi i le atunu'u 'ātoa e fa'atama'ia ai mea e ola fa'alafuā ma fa'atūlaga ma fai fo'i ma ni fa'alauiloa fa'atōsina e fa'amatala ai i le atunu'u lea tūlaga	

	<p>'aufailafumanu i le fa'afoeina o meaola ta'aloloa (pua'a, pov) 'olo'o fa'aleagaina puna'oa suāvai</p> <p>Fa'atūlaga ma fai se nofoaga fa'ata'ita'i mo itū'āiga lā'au 'ese'ese e fetau ma le tau</p>		<p>Fa'afoe e le nu'u le faitau aofa'i o pua'a/povi (fai ni pā 'aemaise i 'autafa o vāega 'olo'o iai vai fa'asoasoa)</p>	
	<p>Itūmālō e fa'apā ā lātou lafumanu</p> <p>Matāfioi a le: Nu'u /Itūmālō/ MNRE/MAF/ SROS</p>		<p>A'oa'oga mo le 'aufailafumanu i le fa'afoeina o mea e ola fa'alafuā 'aemaise le a'afia o lā'au fua fuālā'au'aina suamalie ma meatotō</p>	
Pūlega	Fa'ai'uga Pito Lelei	Fa'amauiaga	Ta'iala e fesoasoani i Fa'atinoga	Fuafuaga a Vāega, Fuafuaga Fa'ata'atitia ma Faiga Fa'avae Aoao Talafeagai
Fa'amālosia pūlega o puna'oa fa'alenātura ma le fa'aaogāina o le lau'ele'ele e ala i tūlāfono a le nu'u	<p>Fa'afou ma/pe ātīna'e tūlāfono e fa'afoe ai le fa'aaogāina o puna'oa fa'alenātura ma tāofiofia a'afiaga mai le fa'aaogāina o le lau'ele'ele; e pei o le va'aia ma fa'atūmau le lelei o ālāvai, fa'aotaota, 'elīgāoneone, manu ta'aloloa ma le puipuia o vāega 'olo'o ātīna'e ai 'apovai ma vāega e latalata i vaivili</p> <p>Gālulue fa'atasi ma Sui o Nu'u e tulimata'i le fa'aaogāga o puna'oa fa'alenātura ma a'afiaga e feso'ota'i i ai</p> <p>Fesoasoani i le fa'aaauauina o polokalame fa'alauiloa a nu'u</p> <p>Matāfaioi a le: MWCSd /Nu'u</p>	<p>Fa'amālosia le fa'atinoga o fuafuaga aoao uma a vāega</p> <p>Fa'amālosia le tuliloaina o Tūlāfono Mautū, Tūlāfono Fa'atonutonu, Fuafuaga Fa'ata'atitia, Fuafuaga ma Faiga Fa'avae uma a le atunu'u</p> <p>Fa'aleleia le mafai e nu'u 'ona fa'amāsan, tali atu ma toe vave fa'aleleia vave mo se taimi 'umi</p> <p>S'iitia le mafai 'ona tali mai ma lelei le si'osi'omaga mo nu'u</p>	<p>Ātīna'e ma lesitala tūlāfono a le itūmālō/nu'u 'ina 'ia puipuia 'uma ai 'āseta a le itūmālō, nu'u ma le mālō, si'osi'omaga, le ola lelei ma lava mea'ai aemaise gaoioiga 'olo'o fai e a'afia ai vāega 'apovai ma le vāega e gata ai le sami</p> <p>Fa'aaogā fonotaga fa'alemāsina a Sui o Nu'u e tuliloa ai le tūlāfono a itūmālō/nu'u</p>	<p>Tūlāfono Mautū o le Fono a le Nu'u (Tūlāfono Toe Teuteu 2016)</p> <p>Fuafuaga a le Vāega o itūmālō, nu'u ma le mālō, Nu'u ma Alaalaafaga</p> <p>Fuafuaga Ātīna'e a Nu'u ma Alaalaafaga 2016-2021</p>

Asau Village Map

Coordinate System: GCS WGS 1984
Datum: WGS 1984
Units: Degree

Data Source: Ministry of Natural Resource and Environment, Samoa

Map Production: Spatial & DRM Specialist, Adaptation Fund - Enhancing Resilience of Coastal Communities of Samoa to Climate Change Project

6. Vaisala

Fa'ai'uga Fuafuaina a le CIM

Ātina'e Tetele	Fa'ai'uga Pito Lelei	Fa'amaniuaga	Ta'iala Fesoasoani i Fa'atinoga	Fuafuaga a Vāega ma Fuafuaga Fa'ata'atitia Aoao Talafeagai
Fale o le nu'u, 'ā'oga, falesā, mālō ma 'āseta a isi nu'u i totonu o sone e maualuga le lamatiagōfie	<p>Toe si'i ātīna'e tetele fafo atu o sone lamatia pe 'ā mana'omia le toe sui nofoaga</p> <p>Fa'aaogā fua talafeagai e fa'aitiitia ai tupe fa'aagaga mo sone lamatia</p> <p>Fai se fa'atōsina e fa'alauiloa ai le fauga o fale ma ata e tatau 'ona iai 'ina 'ia maua'a mo nu'u 'olo'o lamatia le nonofo ai i totonu pe latalata i sone e maualuga le lamatiagōfie i mala</p> <p>Fuafua lelei ata o ātīna'e tetele 'ina 'ia fai ma le mālamalama fa'ataatau i sone lamatiagōfie; fa'ata'ita'iga, fa'amaualuga le fola o le fale i nofoaga e a'afiagōfie i lologa</p> <p>Fai fuafuaga i le fa'aaogāina o le fanua 'ia tāofiofia ai ni ātīna'e e fai i totonu o sone e telē a'afiaga e maua ai e pei o le CEHZ ma le CFHZ</p> <p>'Āiga ma le nu'u e fa'aitiitia le fau o fale i</p>	<p>Fa'aitiitia tupe alu i meatōtino ma 'āseta 'ua fa'aleagaina a le tagata lava ia</p> <p>Fa'aitiitia mea e ono fa'aleagaina mai le tafia o le talafātai malōlōga e māfua ai 'ona lamatia</p> <p>Fa'aleleia le lavea'i 'ina 'ia fausia ai nu'u ua maua'a</p> <p>Fa'aleleia ma lava sauniuniga i fa'alavelave fa'alenātura</p> <p>Saogalēmū le nu'u, fale ma 'aula</p>	<p>Ātina'e e le MNRE se ta'iala fa'asone mo vāega saogalēmū</p> <p>Fa'aaogā fa'afanua o nofoaga lamatia ma Fa'amaumauga o Fa'atūlagaga o Ālāvai a le tagata su'esu'e i fausaga o 'ele'ele e ta'u mai ai fōliga o ālāvai mana'omia</p> <p>Fa'amālosia le Tūlāfono Aoao o Fauga o Fale 2017</p> <p>Fa'amālosia le inisiua o ātīna'e ma 'āseta 'olo'o i totonu o some lamatia</p> <p>Tūlaga 'olo'o iai le IFHZ, CEHZ ma le CFHZ o sone "lamatia" e fa'aaogā ma le tatau le lau'ele'ele e ala i fuafuaga tāofiofia ma pāpuipuia ai</p>	<p>Tūlāfono Aoao o Fauga o Fale</p> <p>Fuafuaga Fa'ata'atitia a le CIM 2015</p>

lugā tonu o fanua e
 māsanī 'ona
 a'afiagōfie i tāfega ma
 fa'ateleina ai lōlōga i
 uta ma le vave tafe
 mālosi o le vaitimu

O vāega i tai 'olo'o
 fuafua le tanuina,
 māta'itu lelei e le
 Mālō ma le Nu'u le
 fa'agaoioiga ia tatau
 ai i tagatanu'u ona
 taua'aoina pēmita ma
 le fa'atagaga

Matāfaioi a le:
Nu'u/Aiga

/MWTI/ MNRE

Nofoaga Sulufa'i ma 'aula e sulufa'i e mo'omia mo sauniuni atu i fa'alavelave fa'afuase'i ma le tali atu	Su'esu'e ma/pe filifili nofoaga ua iai nofoaga sulufa'i pe fausia nofoaga fou ia aofia ai ma 'aula sulufa'i āga'i i ia nofoaga	Fa'aleleia le maua'a o galuega tetele mo tagata lautele	Fa'amālosia le Tūlāfono Aoao o Fauga o Fale	Fuafuaga Aoao o Fa'afoga o Mala 2017 2021
Ātina'e Fuafuaga mo le Fa'afoga o Fa'alavelave e nafua mai le Tau mo Nu'u (VCDMO)	Fa'aleleia ma lava sauniuniga i fa'alavelave fa'alenātura	Fa'aaogā fa'afanua o nofoaga lamatia ma fa'amaumauga a le tagata su'esu'e i fausaga o 'ele'ele e ta'u mai ai fōliga e mana'omia	Tūlāfono o Fauga o Fale	Faiga Fa'avae mo Tagata e iai Mana'oga Fa'apitoa
Fa'atino A'oa'oga Fa'amāsani mo tagata e iai mana'oga fa'apitoa (PWD) i ta'iala e tali atu ai i mala ma fa'alavelave fa'afuase'i	Fa'atino polokalame CDCRM			
Fa'atutū fa'ailo talafeagai e limata'ita'i ai nu'u i 'aula e uia pe a tali atu				

fa'alavelave fa'afuase'i
ma nofoaga 'olo'o
iai fale sulufa'i

Pe afai e leai se
fale talafeagai, fausia
fale sulufa'i pe a
tutupu fa'alavelave
fa'afuase'i i fafo
atu o sone
lamatiagōfie
Fa'aopoopo vāega
talafeagai i fale'ā'oga
po o ma falesā
ua filifilia i fafo
o sone
lamatiagōfie ma
'avea ma
nofoaga sulufa'i

	Matāfaioi a le: MNRE /DMO/ MWTFI/Nu'u /CSSP/Fa'alapotop otoga a Ekalesia /MWCSD			
Taligalu: Puipuiga o le Talafātai i nofoaga lamatiagōfie	<p>Fa'aleleia ma fa'amalosi taligalu 'olo'o iai i nofoaga 'olo'o iai 'aulala e itiiti ifo ma le 5mita le mamaao mai le matāfaga e a'afia i tsunami, sone e seāseā lōfia ma sone lōfiagōfie e 'avea ma vaifofō mo se taimi pu'upu'u.</p> <p>Fa'atino le toe fa'aoneoneina o matafaga inofogfa ua afāina e puipuia ai 'aualatele i le talafātai fa'atasi ai ma galuega tetele mai le lōfia ma le 'āia o le talafātai</p> <p>Talosaga mo galuega mo le toe tanuina, 'eliina o le oneone, po o nisi galuega tetele i le talafātai, ia mata'itu lelei e le Mālō ma le itūmālō fa'agaoioiga e uia e tagatanu'u mo pēmita ma fa'atagaga</p> <p>Matāfaioi a le: LTA /MWTFI/ MNRE/ Nu'u/Āiga</p>	<p>Fa'aitiitia tupe alu i meatōtino ma 'āseta 'ua fa'aleagaina a le tagata lava ia</p> <p>Mo le tali atu i lamatiaga, fa'aitiitia le ono fa'aleagaina o mea mai le 'āia o le talafātai ma lōlōga</p> <p>Tausi se laina o feso'ota'iga fa'asolo'ātoa mo Savai'i 'ātoa</p> <p>Fa'aleleia le lavea'i 'ina 'ia fausia ai nu'u ua maua'a</p> <p>Fa'aleleia ma lava sauniuniga i fa'alavelave fa'alenātura</p> <p>Saogalēmū nu'u, fale ma 'aulala</p>	<p>Fa'aaogā fa'amatalaga o ta'iala 'olo'o iai nei ma fa'aaogā "Fuataga o Auala Feso'ota'i o Sāmoa e A'afiagōfie (2017)"; "Iloiloga Aoao o Tapula'a o Auala i Sāmoa (2016); Tūlāfono o le Fa'ata'ita'iga Fa'asi'osi'omaga o Sāmoa (2007)"</p> <p>Fa'atino se au'il'iilga o Tau o Fa'amanuiaga e fua i ai isi filifiliga e su'etupe ai</p> <p>Tu'ufa'atasi popōlega tau le saogalēmū o le si'osi'omaga ma aga feso'ota'i i le faiga o 'aulala e fa'atino ai fa'atalanoaga ma nu'u 'olo'o a'afia</p> <p>Talosaga pēmita talafeagai e pei 'ona mana'omia e le tūlāfono</p> <p>Fa'aaogā fa'afanua o nofoaga lamatia ma Fa'amaumauga o Fa'atūlagaga o Ālāvai a le tagata su'esu'e i fausaga o 'ele'ele e ta'u mai ai fōliga o ālāvai mana'omia</p>	<p>Fuafuaga Fa'ata'atitia a le CIM 2015</p> <p>TSP2014-2019 Tini 2 KO 1</p> <p>Fuafuaga a le Vāega o Nu'u ma Alalafaga</p>
Fa'apaipa le fa'asoaina o le suāvai, fa'aleleia le saogalēmū o le suāvai ma le fēlavasā'iga o le	Toso le vai fa'asoia i 'āiga 'olo'o nonofo i uta ma lē maua se suāvai	Si'itia le fa'amāsan i suiga i taimi o lāmala	Ātina'e/Fa'afou ma lesitala tūlāfono a le itūmālō/nu'u 'ina 'ia fa'atūlāfono ātina'e e aofia ai nofoaga 'olo'o iai 'apovai ma vaivili	<p>Fuafuaga Fa'ata'atitia a le CIM 2015</p> <p>Fuafuaga a le Vāega o Suāvai ma le Vai</p>

fa'asoāga o le suāvai	<p>'Aumai ni vaitimu fa'atali mo 'āiga a'afiagōfie e fai ma vaifofō mo se vaitaimi lē tūmau</p>	<p>Fa'aleleia le maua'a o ātīna'e tetele ma le vave o le taimi e toe fa'aleleia ai</p> <p>Fa'aleleia le soifua mālōlōina ma le tūmamā</p> <p>Fa'aitiitia le palapalā o vai fa'asoā</p>	<p>Fa'atino le fuafuaga o tupe fa'aagaga a le SWA (2016) mo le 10 tausaga e fa'aleleia ai feso'ota'iga o vai fa'asoā e fesoasoani ai i 'āiga 'uma e le'o maua le vai i uta</p> <p>'Ia tu'u i totonu o le pāketi le ata o le polokalame ma le tupe fa'aopoopo mo vai fa'asoā ma le fa'atauga o mea auā faiga e maua mai ai vaitimu fa'atali</p>	<p>Fuafuaga mo le 10 Tausaga o Tupe Fa'aagaaga a le Pūlega o le Suāvai (2016)</p> <p>Fuafuaga 'Auai o Nu'u ma Alalafaga</p>
	<p>'Ia lagolagoina e le itūmālō ma nu'u le polokalame fa'asoasoā o le suāvai a le SWA i taimi o lāmala po o tau mātūtū</p> <p>'Ia lagolagoina e le itūmālō taumafaiga a le SWA e su'esu'e solo ai ni vaivili i totonu o le itūmālō</p> <p>Matāfaioi a le: SWA /MNRE/ Itūmālō /Nu'u/ CSSP</p>	<p>Fa'aitiitia a'afiaga 'ona o lōlōga mai uta</p>	<p>Fa'aaogā fa'afanua o nofoaga lamatia ma fa'ai'uga o su'esu'ega maua a le tagata su'esu'e i fausaga o le lau'ele'ele e fa'aihoa mai ai ni ata fa'ata'atitia</p>	
Fa'asoasoaina o le Eletise	<p>Mo le aga'i i luma, fa'aalu ni laina i lalo o le 'ele'ele</p> <p>Fa'aola ma ta'i eletise mo tagata 'olo'o nonofo i uta</p> <p>Toe sui nofoaga o laina eletise i se nofoaga e maua'a atu</p>	<p>Fa'atūmau le fa'asoasoaina o le eletise i taimi uma e aofia ai ma taimi o mala fa'alenātura</p> <p>Fō'ia ni fa'alavelave e māfua mai i poumōlī pā'uū</p>	<p>Tulimata'i feso'ota'iga i le fa'asoasoaina o le eletise e fō'ia ai le tele tele o pou ma ono fa'alētonu ai le eletise</p>	<p>Fuafuaga Fa'ata'atia a le EPC</p>

	<p>pe 'ā toe sui</p> <p>Fa'apipi'i mōlī 'aulala i 'aulala i nofoaga e mana'omia ai mo le saogalēmū o le nu'u</p> <p>Fa'atutū ma feso'ota'i i le mālosi'aga e maua mai le lā pe 'ā fa'apea o maua</p> <p>Mo 'āiga e tāofī le fausia o fale ma ātina'e latalata ane i pou eletise</p> <p>Matāfaioi a le: EPC/ MWTI/ Nu'u/ 'Āiga</p>			
Puna'oa Fa'alenātura ma le Si'osi'omaga	Fa'ai'uga Pito Lelei	Fa'amaniuaga	Ta'iala fesoasoani i Fa'atinoga	Fuafuaga a Vāega, Fuafuaga Fa'ata'atitia ma Faiga Fa'avae Aoao Talafeagai
'Amu o le ā'au ma faigafaiva tūmatāfaga	<p>Fa'avaitaimi 'ona ao ma tatia'i (alamea) ia tāofiofi ai le so'ona ola solo</p> <p>Fa'asā le fa'aaogāina o fanai'a, la'au 'o'ona (ava niukini) vaila'au 'o'ona ma isi metotia e aofia ai ma le 'eliina o le oneone ma la'u 'ese</p> <p>Fa'atino polokalamae fa'alauiloa i puna'oa o le gātaifale</p> <p>Matāfaioi a le: Nu'u MAF / MNRE</p>	<p>Puipui 'amu o le ā'au ma faigafaiva tūmatāfaga</p> <p>Puipui le si'osi'omaga o meaola nini'i i le gātaifale</p>	<p>Vāega o Faigafaiva a le MAF e lagolago le fa'atinoga, saunia 'au'aunaga fa'apitoa ma tulimata'i</p> <p>Fa'afou ma lesitala le Tūlāfono a le nu'u o Vaisala 'ia aofia ai le fa'afoga ma le tausiga o puna'oa fa'alenātura</p>	<p>Fuafuaga a le Vāega o Fa'ato'aga 2016-2021</p> <p>Tūlāfono a le Nu'u o Vaisala</p>
Mana'omia le toe fa'aoneoneina ole talafātai auā le puipuiga o nofoaga lamatiagōfie	<p>Totō lā'au e māsani 'ona ola i vāega o le talafātai e fa'amālosia ai taligalu 'olo'o iai ma fa'aititia ai le 'āia ma le solo'ele'ele o le talafātai; O lā'au o</p>	<p>O puipuiga o le gātaifale 'ole'ā lagolago ma fa'amālosia ai</p> <p>ātīna'e se fuafuaga o fa'afoga feso'ota'i o le fanua mo itūmālō o Vaisigano 1 ma le fa'amoemoe e fa'aititia ai so'o se gaoioiga e ono a'afia ai meaola ma feso'ota'iga o mea e ola 'olo'o i le</p>	<p>Ātīna'e se fuafuaga o fa'afoga feso'ota'i o le fanua mo itūmālō o Vaisigano 1 ma le fa'amoemoe e fa'aititia ai so'o se gaoioiga e ono a'afia ai meaola ma feso'ota'iga o mea e ola 'olo'o i le</p>	<p>Fuafuaga Fa'agaoioi e Toe Totō ai Lā'au 2016-2020</p> <p>Fuafuaga Fa'ata'atia o</p>

	<p>le talie, fetau, toa, togātogo 'ua iloga le mālosi 'ona maua'a i mala fa'alenātura ma suiga o le tau</p> <p>'Ia lē itiiti ifo ma le 200m le mamao o lā'au totō 'ina 'ia mafai 'ona fai ma taligalu</p> <p>Matāfaioi a le MNRE/ MAF/Nu'u</p>	<p>Fa'aitiitia a'afiaga mai le tafia o le gātaifale ma mala fa'alenātura</p> <p>Fa'atino se 'Auala e Fa'avae ai Feso'ota'iga o mea e ola 'olo'o i le si'osi'omaga</p>	<p>si'osi'omaga o se vāega</p> <p>Ia fesoasoani mai le MAF i le fa'avaeina o se nofoaga fa'ata'ita'i mo itū'āiga lā'au 'ese'ese e talafeagai mo le tau o lea vāega</p> <p>Gālulue fa'atasi le Vaega o Vaomatua a le MNRE, DEC ma le MAF e fa'asoai mai lā'au maua'a ma talafeagai mai le tau</p>	<p>Lā'autotō e Lua Miliona 2015-2020</p> <p>Tūlāfono o le Fa'afoga o le Vaomatua 2011</p>
--	---	---	--	---

Ola ma Lava Mea'ai	<p>Fa'ai'uga Pito i Lelei Lelei</p> <p>Fa'atino se polokalame fa'atama'ia e tapē, tāofiofia pe 'ave'ese ai mea e ola na fa'aulufale mai</p>	<p>Fa'amaniuaga</p> <p>Fa'amaua'a ai le ola lelei ma lava o mea'ai a le nu'u</p>	<p>Ta'iala e fesoasoani ai i Fa'atinoga</p>	<p>Fuafuaga a Vāega, Fuafuaga Fa'ata'atitia ma Faiga Fa'avae Aoao Talafeagai</p>
Fa'afoga o meaola fa'alafuā: lā'au 'ese'ese			<p>E fa'atūmau ai le ola fa'alenātura o mea e ola 'olo'o ola fa'atasi</p> <p>Fa'amaua'a ai le ola lelei ma lava o mea'ai a le nu'u</p>	<p>Ātīna'e se fuafuaga e tu'ufa'atasi ai le fa'afoga o fanua mo le itūmālō o Vaisigano 1 ma le 'auga 'ia fa'aitiitia ni gaoioiga lē mana'omia e ono a'afia ai fua le ola fa'alenātura o nofoaga ma mea e ola fa'atasi i se vāega</p>

	<p>Toe totō i lā'au māsanī toe maua'a i le tau</p>	<p>Fa'ailauiloa e le MAF i le</p>	<p>Fuafuaga Fa'agaoioi o Mea e Ola Fa'alafuā a Sāmoa (NISAP)</p>
--	--	-----------------------------------	--

Fa'atino se
fa'amaumauga o
mea e ola na
fa'aulufale mai i
totonu o le atunu'u
'ia aofia ai ma
fa'amatalaga
fa'atatau i le taimi
tuana'i, taimi nei
ma le aogā i le
lumana'i ma
fa'ailoa fo'i ma
a'afiaga ma
gaoioiga e tatau
'ona fa'atino

Fa'aitiitia le mou o le 'aufailafumanu a'afiaga o vaomatua ma le ālāvai 'ona o le lē lelei 'ona fa'amamā o laufanua fa'afoga lafumanu

Fesoasoani le MAF i le
fa'atūina o se nofoaga o
su'esu'ega e fa'ata'ita'i ai
itū'āiga lā'au 'ese'ese e
fetaui ma le tau

Gālulue fa'atasi le Vāega
o le Vaomatua a le
MNRE, DEC ma le MAF
e la'u mai lā'autotō e
maua'a i le tau

Fa'atino a'oa'oga
ma polokalame
fa'alauiloa fa'atatau
i a'afiaga mea e ola
fa'alafuā na
fa'aulufale mai i
totonu o le atunu'u

Fa'atino se
Polokalame
Feso'ota'i o Fa'afoega
o Mea e Ola

Fa'atino fa'ata'ita'iga
o Fa'afoega Fa'aauau
o Fanua (SLM)

Fai ni a'oa'oga mo
le 'aufailafumanu i
le fa'afoeina o
meaola ta'aloloa
(pua'a, povi) 'olo'o
fa'aleagaina
puna'oa o suāvai

Fa'atūlaga ma fai se
nofoaga fa'ata'ita'i mc
itū'aiga lā'au 'ese'ese
fetaui ma le tau

Itūmālō e fa'apā ā
lātou lafumau

Matāfaioi a le:
Nu'u /Itūmālō/
MNRE/MAF/ SROS

Fa'atino e le MNRE, MAF mā
le SROS se polokalame
mālosi i le atunu'u 'ātoa e
fa'atama'ia ai mea e ola
fa'alafuā ma fa'atūlaga ma
fai fo'i ma ni fa'alauiloa
fa'atōsina e fa'amatala ai i le
atunu'u lea tūlaga

Fa'afoe e le nu'u le faitau
aofa'i o pua'a/povi (fai ni
pā 'aemaise i 'autafa o
vāega 'olo'o iai vai
fa'asoasoa)

A'oa'oga mo le
'aufailafumanu i le
fa'afoeina o mea e ola
fa'alafuā aemaise le a'afia
o lā'au fua fuālā'au'aina
suamalie ma meatotō

Pūlega	Fa'ai'uga Pito Lelei	Fa'amaniaga	Ta'iala e fesoasoani i Fa'atinoga	Fuafuaga a Vāega, Fuafuaga Fa'ata'atitia ma Faiga Fa'avae Aoao Talafeagai
Fa'amālosia pūlega o puna'oa fa'alenātura ma le fa'aaogāina o le lau'ele'ele e ala i tūlāfono a le nu'u	<p>Fa'afou ma/pe ātīna'e tūlāfono e fa'afoe ai le fa'aaogāina o puna'oa</p> <p>fa'alenātura ma tāofiofa a'afiaga mai le fa'aaogāina o le lau'ele'ele; e pei o le va'aia ma fa'atūmau le lelei o ālāvai, fa'aotaota, 'eligāoneone, manu ta'aloloa ma le puipuia o vāega 'olo'o ātīna'e ai 'apovai ma vāega e latalata i vaivili</p> <p>Gālulue fa'atasi ma Sui o Nu'u e tulimata' le fa'aaogāga o puna'oa fa'alenātura ma a'afiaga e</p>	<p>Fa'amālosia le fa'atinoga o fuafuaga aoao uma a vāega</p> <p>Fa'amālosia le tuliloaina o Tūlāfono Mautū, Tūlāfono Fa'atonutonu, Fuafuaga Fa'ata'atitia, Fuafuaga ma Faiga Fa'avae uma a le atunu'u</p> <p>Fa'aleleia le mafai e nu'u 'ona fa'amāsanai, tali atu ma toe vave fa'aleleia vave mo se taimi 'umi</p> <p>Si'itia le mafai 'ona tali mai ma lelei le si'osi'omaga mo nu'u</p>	<p>Ātīna'e ma lesitala tūlāfono a le itūmālō/nu'u 'ina 'ia puipuia 'uma ai 'āseta a le itūmālō, nu'u ma le mālō, si'osi'omaga, le ola lelei ma lava mea'ai aemaise gaoioiga 'olo'o fai e a'afia ai vāega 'apovai ma le vāega egata ai le sami</p> <p>Fa'aaogā fonotaga fa'alemāsina a Sui o Nu'u e tuliloa ai le tūlaga ua o'o i ai tūlāfono a itūmālō/nu'u</p>	<p>Tūlāfono Mautū o le Fono a le Nu'u (Tūlāfono Toe Teuteu 2016)</p> <p>Fuafuaga a le Vāega o Nu'u ma Alaalaafaga</p> <p>Fuafuaga Ātīna'e a Nu'u ma Alaalaafaga 2016-2021</p>

feso'ota'i i ai

Fesoasoani i le
fa'aauauina o
polokalame
fa'alauiloa a nu'u

Matāfaioi a le:
MWCSD /Nu'u

Vaisala Village Map

Coordinate System: GCS WGS 1984
 Datum: WGS 1984
 Units: Degree

7. Fofō mo le Nu'u o Auala

Fa'ai'uga Fuafuaina a le CIM

Ātina'e Tetele	Fa'ai'uga Pito Lelei	Fa'amanuiaga	Ta'iala Fesoasoani i Fa'atinoga	Fuafuaga a Vāega ma Fuafuaga Fa'ata'atitia Aoao Talafeagai
<p>Fale o le nu'u, falesā, fale ma 'au'aunaga mo turisi ma 'āseta a isi nu'u 'olo'o i totonu o sone maualuga le lamatiagōfie</p>	<p>Toe si'i ātīna'e tetele i fafo atu o sone lamatia pe 'ā mana'omia le toe sui o nofoaga</p> <p>Fa'aaogā fua talafeagai e fa'aitiitia ai tupe fa'aagaga mo sone lamatia</p> <p>Fai se fa'atōsina e fa'alauiloa ai le fauga o fale ma ata e tatau 'ona iai 'ina 'ia maua'a nu'u 'olo'o lamatia, i le nonofo ai i totonu pe latalata i sone e maualuga le lamatiagōfie i mala</p> <p>Fuafua lelei ata o ātīna'e tetele 'ina 'ia 'mālamalama ai i sone lamatiagōfie; fa'ata'ita'iga, fa'amaualuga le fola o le fale i nofoaga e a'afiagōfie i lōlōga</p> <p>Fai fuafuaga i le fa'aaogāina o le fanua 'ia tāofiofia ai ni ātīna'e e fai i totonu o sone e telē a'afiaga e maua ai e pei o le CEHZ ma le CFHZ</p> <p>'Āiga ma le nu'u e fa'aitiitia le fau o fale i lugu tonu o fanua e māsanī 'ona a'afiagōfie i tāfega ma fa'ateleina ai lōlōga i uta ma le vave tafe mālosi o le vaitimu</p>	<p>Fa'aitiitia tupe alu i meatōtino ma 'āseta 'ua fa'aleagaina a le tagata lava ia</p> <p>Saogalēmū nu'u, fale ma 'aula</p> <p>Si'itia le maualuga o le iloa ma le malamalama i inisiua</p>	<p>Vāega uma tau fuafuaga e limata'ita'i e le Tūlāfono a le PUMA 2004</p> <p>Fa'amālosia le Tūlāfono o Fauga o Hale 2017</p> <p>Fa'amālosia le inisiua o ātīna'e ma 'āseta 'olo'o i totonu o some lamatia</p> <p>Fa'aaogā fa'afanua o nofoaga lamatia ma Fa'amaumauga o Fa'atūlagaga o Ālāvai a le tagata su'esu'e e sā'ilii ai vāega saogalēmū mo fuafuaga i le toe si'itia 'ese</p> <p>Tūlaga 'olo'o iai le IFHZ, CEHZ ma le CFHZ o sone "lamatia" fa'aaogā ma le tatau le lau'ele'ele e ala i fuafuaga tāofiofi ma pāpuipuia ai</p>	<p>Fuafuaga Fa'atataititia a le CIM 2015</p> <p>Tūlāfono Aoao o Fauga o Hale</p>

	<p><i>Matāfaioi a le: Nu'u /Āiga /MWTFI/ MNRE/ MWCSD</i></p>			
Nofoaga Sulufa'i ma 'aula sulufa'i e mo'omia mo le sauniuni atu i fa'alavelave fa'afuase'i ma le tali atu	<p>Su'esu'e ma/pe filifili nofoaga ua iai nofoaga sulufa'i pe fausia nofoaga fou 'ia aofia ai ma 'aula sulufa'i āga'i i ia nofoaga</p> <p>Fa'atino su'esu'ega o nofoaga sulufa'i 'olo'o fa'ailogia i luga o fa'afanua lamatia o le fuafuaga a le CIM</p> <p>Ātīna'e Fuafuaga mo le Fa'afoega o Fa'alavelave e māfua mai le Tau mo Nu'u (VCDMO)</p> <p>Fa'atino a'oa'oga fa'amāsani mo tagata e iai mana'oga fa'apitoa (PWD) i ta'iala e tali atu ai i mala ma fa'alavelave fa'afuase'i</p> <p>Fa'atino polokalame CDCRM</p> <p>Fa'atutū fa'ai lo talafeagai e limata'ita'i ai nu'u i 'aula e uia pe 'ā tali atu i fa'alavelave fa'afuase'i ma nofoaga 'olo'o iai fale sulufa'i</p> <p>Pe 'āfai e leai se fale talafeagai, fausia fale sulufa'i pe 'ā tutupu fa'alavelave fa'afuase'i i fafo atu o sone lamatiagōfie</p> <p>Fa'aopoopo vāega talafeagai i fale'ā'oga po o falesā ua filifilia i fafo o sone lamatiagōfie ma 'avea ma nofoaga sulufa'i</p>	<p>Fa'aleleia le maua'a o galuega tetele mo tagata lautele</p> <p>Fa'aleleia ma lava sauniuniga i fa'alavelave fa'alenātura</p>	<p>Fa'amālosia Tūlāfono o Fauga o Fale 2017</p> <p>Fa'aaogā fa'afanua o nofoaga lamatia ma fa'amaumauga a le tagata su'esu'e i fausaga o 'ele'ele e ta'u mai ai nofoaga ma fōliga e mana'omia</p>	<p>Fuafuaga Aoao o Fa'afoega o Mala 2017 2021</p> <p>Tūlāfono Aoao o Fauga o Fale</p> <p>Faiga Fa'avae a le Atunu'u mo Tagata e iai Mana'oga Fa'apitoa</p>

	<i>Matāfaioi a le: MNRE /DMO/MWTI/'Nu'u /CSSP/Fa'alapotopoga a a Ekalesia /MWCSD</i>			
Taligalu: Puipuiga o le Talafātai i nofoaga lamatiagōfie	'Avea le fa'aleleia ma fa'amālosi taligalu 'olo'o iai i nofoaga 'olo'o iai 'aulala e itiiti ifo ma le 5mita le mamao mai le matāfaga e a'afia i tsunami, sone e seāseā lōfia ma sone lōfiagōfie, ma vaifofō lē tūmāu	Fa'aitiitia tupe alu i meatōtino ma 'āseta 'ua fa'aleagaina a le tagata lava ia Mo le tali atu i lamatiaga, fa'aitiitia le ono fa'aleagaina o mea mai le 'āia o le talafātai ma lōlōga	Fa'aaogā fa'amatalaga o ta'iala 'olo'o iai nei ma fa'aaogā "Fuataga o Auala Feso'ota'i o Sāmoa e 4'afīagōfie (2017)"; "Iloiloga Aoao o Tapula'a o Auala i Sāmoa (2016); Tūlāfono o le Fa'ata'ita'iga Fa'asi'osi'omaga o Sāmoa (2007)"	Fuafuaga Fa'ata'atia a le CIM 2015 TSP2014-2019 Tini 2 KO 1 Fuafuaga a le Vāega o Nu'u ma Alaalaafaga
	Fa'atino le toe fa'aoneoneina o matāfaga i nofoaga ua afāina e puipuia ai 'aulatele i le talafātai fa'atasi ai ma galuega tetele mai le lōfia ma le 'āia o le talafātai Talosaga mo galuega mo le toe tanuina, 'eliina o le oneone, po o nisi galuega tetele i le talafātai, ia mata'itu lelei e le Mālō ma le itūmālō fa'agaoioiga e uia e tagatantu'u mo pēmita ma fa'atagaga <i>Matāfaioi a le: LTA /MWTI/ MNRE/ Nu'u/'Āiga</i>	Tausi se laina o feso'ota'iga fa'asolo'ātoa mo Savai'i 'ātoa Fa'aleleia le lavea'i 'ina 'ia maua'a ai nu'u Fa'aleleia ma lava sauniuniga i fa'alavelave fa'alenātura Saogalēmū nu'u, fale ma 'aulala	Fa'atino se au'ili'ilga o Tau o Fa'amanuiaga e fua i ai isi filifiliga e su'etupe ai Tu'ufa'atasi popōlega tau le saogalēmū o le si'osi'omaga ma aga feso'ota'i i le faiga o 'aulala e fa'atino ai fa'atalanoaga ma nu'u 'olo'o a'afia Talosaga pēmita talafeagai e pei 'ona mana'omia e le tūlāfono Fa'aaogā fa'afanua o nofoaga lamatia ma Fa'amaumauga o Fa'atūlagaga o Ālāvai a le tagata su'esu'e i fausaga o 'ele'ele e ta'u mai ai fōliga o ālāvai mana'omia	
Puipuiga o vaipuna a Nu'u	Su'e le lelei 'āto'atoa o le puna 'olo'o sau ai le suāvai ae le'i fa'atinoa ni galuega (ft. fa'apāpuipui/galuega fa'afou Fa'afou pā simā 'olo'o si'o ai le vai 'ia puipui mai ai le fafati mai o galu ma tafe i totonu o le vai ma	S'iitia le fa'amāsanai i suiga i taimi o lāmala Fa'aleleia le soifua mālōlōina ma le tūmamā Fa'aitiitia le	'Ia tu'u i totonu o le pāketi le ata o le polokalame sapalai ma le fa'atauga o mea e fa'aaogā Fa'afou le Tūlāfono a le nu'u o 'Auala 'ia aofia ai le	Fuafuaga Fa'ata'atia a le CIM 2015 Fuafuaga a Nu'u 'Auai Fuafuaga a le Vāega o Soifua Mālōlōina

	<p>'aumai ai otaota mai fale o nu'u 'olo'o tuā'oi 'olo'o tutū i luga o sone lamatia i tāfega</p> <p>Fa'amālosia le fa'aaogā o pū'eli talafeagai mo faleui e 'āiga 'olo'o i 'autafa o vai e puipui mai ai le vai mai le filogia ma otaota suāvai</p> <p>Fa'ailogā 'ese vāega o le vaipuna e taumafa mai le vāega e tā'e'ele ma fai ai tagāmea</p> <p>Matāfaioi a le: Nu'u/ 'Āiga/ CSSP</p>	<p>palapalā o vai fa'asoa</p>	<p>fa'afoga ma le tausiga o puna'oa fa'alenātura (vaipuna, fa'asao i le gātaifale)</p>	
Puna'oa Fa'alenātura ma le Si'osi'omaga	Fa'ai'uga Pito Lelei	Fa'amanuiaga	Ta'iala fesoasoani i Fa'atinoga	Fuafuaga a Vāega, Fuafuaga Fa'ata'atitia ma Faiga Fa'avae Aoao Talafeagai
Mana'omia le toe fa'aoneoneina o le talafātai auā le puipuiga o nofoaga lamatiagōfie	<p>Totō lā'au e māsanī 'ona ola i vāega o le talafātai e fa'amālosia ai taligalu 'olo'o iai ma fa'aitiitia ai le 'āia ma le solo'ele'ele o le talafātai; O lā'au o le talie, fetau, toa, togātogo 'ua iloga le mālosi 'ona maua'a i mala fa'alenātura ma suiga o le tau</p> <p>'Ia lē itiiti ifo ma le 200m le mamao o lā'au totō 'ina 'ia mafai 'ona fai ma taligalu</p> <p>Matāfaioi a le: MNRE/ MAF/Nu'u</p>	<p>Toe fa'aoneone o le talafātai 'ole'ā puipui ma lagolago ma fa'amālosia ai ātīna'e tetele 'olo'o iai ma ātīna'e fou 'olo'o i le gātaifale</p> <p>Fa'aitiitia a'afiaga mai le tafia o le gātaifale ma mala fa'alenātura</p> <p>Fa'atino se 'Auala e Fa'avae ai Feso'ota'iga o mea e ola 'olo'o i le si'osi'omaga</p>	<p>Ātīna'e se fuafuaga o fa'afoga feso'ota'i o fanua mo itūmālō o Vaisigano 1 ma le fa'amoemoe e fa'aitiitia ai so'o se gaoioiga e ono a'afia ai meaola ma feso'ota'iga o mea e ola 'olo'o i le si'osi'omaga o se vāega</p> <p>Fesoasoani mai le MAF i le fa'avaeina o se nofoaga fa'ata'ita'i mo itū'āiga lā'au 'ese'ese e talafeagai mo le tau o lea vāega</p> <p>Gālulue fa'atasi le Vāega o Vaomatua a le MNRE, DEC ma le MAF e fa'asoai mai lā'au maua'a ma talafeagai ma le tau</p>	<p>Fuafuaga Fa'ata'atia o Lā'autotō e Lua Miliona 2015-2020</p> <p>Fuafuaga Fa'agaoioi e Toe Totō ai Lā'au 2016- 2020</p> <p>Tūlāfono o le Fa'afoga o Vaomatua</p>
Ola ma Lava Mea'ai	Fa'ai'uga Pito i Lelei Lelei	Fa'amanuiaga	Ta'iala e fesoasoani ai i Fa'atinoga	Fuafuaga a Vāega, Fuafuaga Fa'ata'atitia ma

				Faiga Fa'avae Aoao Talafeagai
Lava Mea'ai: popōlega 'ona o suiga o le tau ma le lē lelei o le 'ele'ele e totō ai	<p>Fa'alauiloa ma fa'atino le totōoga o fua o fa'a'ele'ele'aga e iai a'a (manioka, 'umala) e lelei e maua'a i afā, oge ma lōlōga</p> <p>Fa'alauiloa le totōoga o lā'au e si'osi'o ai la'au totō, ma fa'afefiloi le totōoga ma 'ia iai ma fuālā'au 'aina e fa'aititia ai le lalata mai o manu 'aina ma fa'ama'i</p> <p>Fa'atino se Polokalame Feso'ota'i o Fa'afoga o Mea e Ola</p> <p>Fa'atino fa'ata'ita'iga o Fa'afoga Fa'aauau o Fanua (SLM)</p> <p>Fa'atūlaga ma fai se nofoaga fa'ata'ita'i mo itū'āiga lā'au 'ese'ese e fetuai ma le tau</p> <p>Matāfaioi a le: MAF/ MNRE/Nu'u/CSSP</p>	<p>Fa'atūmau ai le ola fa'alenātura o mea e ola 'olo'o ola fa'atasi</p> <p>Fa'amaua'a ai le ola lelei ma lava o mea'ai a le nu'u</p> <p>Fa'aleleia ma lava sauniuniga i fa'alavelave fa'alenātura</p>	<p>Saunia e le MAF a'oa'oga fa'amāsanī, fa'alauiloa ma lagolago le sapalai o lā'au lāiti, tekonomosi ma galuega tetele</p> <p>Saunia e le MAF a'oa'oga fa'amāsanī ma fa'alauiloa le fa'atuputele o fua o fa'a'ele'ele'aga 'ese'ese e talafeagai ma a'afiaga o le suiga o le tau e pei o taimi o le oge po o le tau timuga</p> <p>'Ia fesoasoani mai le MAF i le fa'avaeina o se nofoaga fa'ata'ita'i mo itū'āiga lā'au 'ese'ese e talafeagai mo le tau o lea vāega</p> <p>Ātīna'e se fuafuaga o fa'afoga feso'ota'i o le fanua ma le fa'amoemoe e fa'aititia ai so'o se gaoioiga e ono a'afia ai meaola ma feso'ota'iga o mea e ola 'olo'o i le si'osi'omaga o se vāega</p>	<p>Fuafuaga a le Vāega o Fa'ato'aga 2016-2021</p> <p>Fuafuaga 'Auai o Nu'u</p> <p>Fuafuaga Fa'ata'atia o Lā'autotō e Lua Miliona 2015-2020</p> <p>Fuafuaga Fa'agaoioi e Toe Totō ai Lā'au 2016-2020</p>

Pūlega	Fa'ai'uga Pito Lelei	Fa'amanuiaga	Ta'iala e fesoasoani i Fa'atinoga	Fuafuaga a Vāega, Fuafuaga Fa'ata'atitia ma Faiga Fa'avae Aoao Talafeagai
Fa'amālosia pūlega o puna'oa fa'alenātura ma le fa'aaogāina o le lau'ele'ele e ala i tūlāfono a le nu'u	<p>Toe fa'afou ma/pe ātīna'e tūlāfono a le nu'u e fa'afoe ai le fa'aaogāina o puna'oa fa'alenātura ma fa'atonutonu a'afiaga 'ona o le fa'aaogāina o le fanua; e pei o le fai ma fa'alelei ālāvai, so'ona lafoa'i o le otaota, 'elīgāoneone, manu ta'aloloa ma ātīna'e o</p>	<p>Fa'amālosia le fa'atinoga o fuafuaga aoao uma a vāega</p> <p>Fa'amālosia 'ona tulimata'i Tūlāfono Mautū Aoao, Tūlāfono</p>	<p>Ātīna'e ma lesitala tūlāfono a le itūmālō/nu'u e puipuia ai le itūmālō/nu'u 'uma, 'āseta a le mālō, si'osi'omaga, ōлага ma le lava o mea'ai aemaise gaoioiga 'olo'o a'afia ai vāega 'olo'o iai 'apovai ma gata ai le sami</p>	<p>Tūlāfono Mautū o le Fono a le Nu'u (Tūlāfono Toe Teuteu 2016)</p> <p>Fuafuaga a le Vāega o Nu'u ma Alaalafaga</p>

	<p>nofoaga 'olo'o iai 'apovai ma latalata i vaivili</p> <p>Gālulue fa'atasi ma Sui o le Nu'u e tulimata'i le fa'aaogāina ma a'afiaga o puna'oa fa'alenātura</p> <p>Fesoasoani i nu'u i le faiga fa'aauau o polokalame fa'alauiloa</p> <p>Matāfaioi a le: MWCSD /Nu'u</p>	<p>Fa'atonutonu, Fuafuaga Fa'ata'atitia, Fuafuaga ma Faiga Fa'avae</p> <p>Si'itia le mafai e nu'u 'ona fa'amāsan i suiga, tali atu ma toe fa'aleleia vave i se vaitaimi 'umi</p> <p>Fa'aleleia si'osi'omaga o nu'u ma 'ia mafai 'ona tali mai</p>	<p>Fa'aaogā fono fa'alemāsina a Sui o Nu'u e tulimata'i ai le fa'agāsologa o tūlāfono a le itūmālō/nu'u</p>	<p>Fuafuaga Ātīna'e a Nu'u ma Alaalaafaga 2016-2021</p>
--	---	---	---	---

<p>E lē o se matā'upu tau CR – na fa'ailoa mai le taimi o fa'atalanoaga</p> <p>Matāfaioi a le: Nu'u/MESC</p>	<p>Fa'ai'uga ua Fautuina</p>	<p>Fa'amatalaga</p>
<p>'Auala afe i totonu o 'Ā'oga</p>	<p>Saunia 'aula afe i totonu o 'aula e alu i totonu i 'ā'oga mai le 'aulatele i le talafātai i mātū</p>	<p>E lē o se matā'upu tau CR. Komiti a le Nu'u mo le 'Ā'oga e sā'ili fesoasoani mai le MESC po isi vāega e iai tupefoa'i ma 'olo'o fa'amuamua a'oa'oga iā lātou naunata'iga</p>

Auala Village Map

Coordinate System: GCS WGS 1984
Datum: WGS 1984
Units: Degree

Data Source: Ministry of Natural Resource and Environment, Samoa
Map Production: Spatial & DRM Specialist, Adaptation Fund - Enhancing Resilience of Coastal Communities of Samoa to Climate Change Project

8. Fa'afanua Aoao o Sone Lōfia o le Talafātai i itūmālō o Savai'i

